

Békés Megye Integrált Területi Programja

2021-2027

ELŐZETES VERZIÓ

Cím	Békés Megye Integrált Területi Programja
Verzió	ITP 1.0 2.0
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	9/2021.(VI.23.) KGY.sz. határozat 2021.06.23.
Kormánydöntés határozatszáma / IH jóváhagyó levél iktatószáma és dátuma:	[határozat száma és megnevezése / IH jóváhagyó levél iktatószáma] [határozat megjelenésének / kiértesítés dátuma] 1658/2021.(IX.24.) Korm. határozat 2021.09.24.
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plus)
Érintett földrajzi terület:	Békés megye

ITP felelős szervezet:	Békés Megyei Önkormányzat Hivatala
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Méhi Gabriella, osztályvezető E-mail: mehi.gabriella@bekesmegye.hu, Tel.: 66/441-141
ITP felelős szervezet címe:	5601 Békéscsaba, Árpád sor 18.

Békéscsaba, 2021. június

Készítette: EX ANTE Tanácsadó Iroda Kft.

[m1] megjegyzést írt: ITP 2.0

[m2] megjegyzést írt:KGY.sz. határozat
2022.05....

[m3] megjegyzést írt: 5600

[m4] megjegyzést írt: 2022.május

Tartalom

Verziókövetés	4
1. Az Integrált területi program (ITP 2021-27) viszonya a területfejlesztési program céljaihoz 7	
1.1. A megyei területfejlesztési program egyes céljai	7
1.2. A célokhöz kapcsolódó megyei prioritások, azok tervezett intézkedései	9
1.3. Az ITP 2021-27 tervezési körülményeinek rövid bemutatása.....	14
2. A megye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata.....	15
3. A megye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata.....	18
3.1. A megye kapcsolatrendszerének rövid ismertetése	18
3.1.1. Megyén belüli térségi folyamatok bemutatása	18
3.1.2. A megye városhálózata, az abból kiemelkedő városok, az ERFA 11. cikk alapján kiemelt városok köre, kijelölésük indoka	21
4. Az ITP 2021-27 FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEINEK KIJELÖLÉSE - A megyei forrásfelhasználási módok	22
4.1. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód alá sorolt térségek azonosítása (I. forrásfelhasználási mód)	22
4.1.1. Békéscsabai járás.....	22
4.1.2. Gyulai járás.....	22
4.2. A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá sorolt térségek azonosítása II-VIII. forrásfelhasználási módok)	23
4.2.1. Mezőkovácsházai járás földrajzi célterület (IV. forrásfelhasználási mód)	23
4.2.2. Sarkadi járás földrajzi célterület (VI. forrásfelhasználási mód)	23
4.2.3. Békési járás földrajzi célterület (II. forrásfelhasználási mód)	23
4.2.4. Gyomaendrődi járás földrajzi célterület (III. forrásfelhasználási mód)	24
4.2.5. Orosházi járás földrajzi célterület (V. forrásfelhasználási mód)	24
4.2.6. Szarvasi járás földrajzi célterület (VII. forrásfelhasználási mód)	24
4.2.7. Szeghalmi járás földrajzi célterület (VIII. forrásfelhasználási mód)	24
4.2. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módja (IX. forrásfelhasználási mód)	25
5. A projektkiválasztás az ITP 2021-27 alapján - településdifferenciálás	35
5.1. Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód	35
5.2. Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód	36
5.3. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód	45
6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az ITP 2021-27 dokumentummal	46
6.1. Békés Megye döntéshozatali rendszerének bemutatása	46
6.2. A Területi Kiválasztási Kritériumrendszer	47
7. Az ITP 2021-27 monitoringja és indikátorvállalásai	51
8. Az ITP 2021-27 ütemezése.....	55
MELLÉKLETEK	57

Ábrajegyzék

1. ábra: Békés Megye Integrált Területi Programjának viszonya a megyei területfejlesztési programhoz és a TOP Pluszhoz.....	8
2. ábra: Békés megye járásai és a forrásfelhasználási módok kapcsolata	34

Táblázatok

1. TÁBLÁZAT: A MEGYEI PRIORITÁSOK, CÉLOK ÉS TOP PLUSZ INTÉZKEDÉSEK KAPCSOLÓDÁSA	13
2. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE ÉS A SZOMSZÉDOS MEGYÉK 2021-2027-ES IDŐSZAKRA VONATKOZÓ CÉLJAINAK KAPCSOLÓDÁSA	16
3. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE TELEPÜLÉSEINEK BESOROLÁSA FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK SZERINT	26
4. TÁBLÁZAT: A FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK FORRÁSALLOKÁCIÓJÁNAK ÖSSZEFOGLALÁSA	32
5. TÁBLÁZAT: A BÉKÉSI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK	38
6. TÁBLÁZAT: A GYOMAENDRŐDI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK	39
7. TÁBLÁZAT: A MEZŐKOVÁCSHÁZAI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK	40
8. TÁBLÁZAT: AZ OROSHÁZI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK	41
9. TÁBLÁZAT: A SARKADI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK	42
10. TÁBLÁZAT: A SZARVASI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK	43
11. TÁBLÁZAT: A SZEGHALMI JÁRÁS FÖLDRAJZI CÉLTERÜLET ALÁ TARTOZÓ TELEPÜLÉSEK	44
12. TÁBLÁZAT: AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG ÁLTAL ÉRVÉNYESÍTETT KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK	47
13. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMRENDSZERE	49
14. TÁBLÁZAT: A MEGYEI TKR KRITÉRIUMOK KAPCSOLÓDÁSA AZ ITP-HEZ: BÉKÉS MEGYE	50
15. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAMJA 2021-2027 INDIKÁTOR CÉLÉRTÉK VÁLLALÁSAI	52
16. TÁBLÁZAT: BÉKÉS MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027 FORRÁS ÜTEMEZÉSE	55

VERZIÓKÖVETÉS

[m5] megjegyzést írt: kiegészítő szövegezés

Jelen fejezetben az ITP 2021-27 első, kormány általi elfogadást követő változásokat szükséges időről-időre ismertetni, milyen okból és milyen jellegű változások történtek az előző elfogadott verzióhoz képest, ezek a módosítások milyen okokra vezethetők vissza.

A módosítások elfogadását követően az ITP 2021-27 dokumentumot új verziószámmal szükséges ellátni. A kormány által első alkalommal elfogadott ITP 2021-27 dokumentum viseli az 1.0 verziószámot. Amennyiben ezt követően olyan módosítást kíván a területi szereplő a dokumentumban kezdeményezni, amely nem igényel kormánydöntést, csak az Irányító Hatóság jóváhagyását, abban az esetben a verziószám második számjegyét szükséges csak folytatólagos számozás mentén eggyel növelni. A verziószám első számjegye akkor emelkedik egyet, amikor új kormánydöntés születik a módosított ITP 2021-27 dokumentumról, ez lesz a 2.0 verzió egészen addig, ameddig újabb kormánydöntést igénylő módosítás nem kerül kezdeményezésre. Két kormánydöntés között csak a verziószám második számjegye változtatható.

Az ITP 2021-27 dokumentum tervezése során az ITP Tervezet verziószáma a megye által tetszőlegesen választható meg.

1.számú módosítás- 2022.május

2021. júniusában az ITP 2021-27 dokumentum első verziója elkészült.

A TOP Plusz indikatív forráskerete, valamint a finanszírozó alapok (ERFA, ESZA+) egymáshoz viszonyított aránya a Partnerségi Megállapodás tervezetének Európai Bizottsággal történő egyeztetése, továbbá a 2021-2027 időszak hazai operatív programjainak összehangolása során változott.

A lezajlott egyeztetések nyomán a TOP Plusz keretösszege az operatív programok közötti átcsoportosításoknak köszönhetően 163 Mrd Ft-tal növekedett, továbbá a humáninfrastruktúra fejlesztésére fordítandó keretösszeg növelése miatt a TOP Plusz eddigi forráskeretén belül alapok közötti átcsoportosítás is történt.

-2022. február 23-án megjelent a Magyar Közlöny 34. számában a Kormány 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozata a 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról. Békés megye vonatkozásában a TOP Plusz keretösszeg 94,798 Mrd Ft-ra növekedett, ebből az ERFA alapból nyújtott támogatás 83,332 Mrd Ft, az ESZA alapból nyújtott 11,466 Mrd Ft.

A TOP Plusz forráskeret fenti változása, valamint az első pályázati időszakban beérkezett települési igények indokoltá tette a Kormány által elfogadott előzetes ITP-k módosítását, amelyek az IH által lezárt minőségbiztosításokat követően kerülhetnek Kormány elé újból benyújtásra. Ennek érdekében megküldésre kerültek az alábbi ITP mellékletek: új forrásallokációs tábla, új ütemezési tábla, új TKR tábla.

[KR6] megjegyzést írt: Más megfogalmazást javaslok, vagy a jelölt szöveg törleszt.

A módosítások rövid bemutatása:

Megemelésre került a **TOP-Plusz-1.1.2-21 „4-5 számjegyű utak fejlesztése”** felhívás keretösszege 2,577 Mrd Ft-tal a Kiemelt kedvezményezett forrás felhasználási módon.

Országosan új felhívás kerül betervezésre a TOP Plusz-ba, a **TOP-Plusz-1.1.4-21 „Aktív turizmus fejlesztése”** címmel, ami Békés megyei szinten 3,247 Mrd Ft-os keretösszeggel, ami fenntartható városfejlesztés keretében nem tervezhető. A fenntartható városfejlesztési területekről konzorciumi tagok csatlakozhatnak a jellemzően több megyét érintő projektekhez. A megyei forrásallokációt új

„fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése” megnevezésű forrás-felhasználási módra szükséges betervezni, amely miatt a forrásallokációs táblába egy új oszlop került beszállásra.

A helyi, térségi jelentőségű gyógyfürdők energetikai korszerűsítése érdekében megemelésre került a **TOP Plusz 2.1.1-21 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek”** című felhívás keretösszege 2,577 Mrd Ft-tal. A forrásemelés összegét a TOP_Plusz 2.1.1-21 felhívásban jogosultnak jelzett gyógyfürdők és fürdők energetikai fejlesztésére szükséges felhasználni, ezt tematikus allokáció meghatározásával szükséges az ITP-ben rögzíteni és garantálni. A felhívás szerint kedvezményezettek a Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztálya által nyilvántartásba vett vagy a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 felülvizsgálatáról szóló 1348/2021. (VI.3.) Kormányhatározatban elfogadott Turizmus 2.0/ Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiában rögzített kategorizálás alapján egészségturisztikai zászlóshajónak nem minősülő fürdők lehetnek, azaz Békésen a Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő, Békéscsabán az Árpád Gyógy- és Strandfürdő, Gyomaendrődön a Liget Gyógyfürdő, az Orosháza-Gyopárosi Gyógy- és Strandfürdő, a Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdő és Füzesgyarmaton a Kastélypark Fürdő. A forrás előzőek alapján csak adott gyógyfürdővel rendelkező járásokra tervezhető, tehát 3 földrajzi célterület kimarad (Gyulai, Mezőkovácsházi, Sarkadi). Szükséges a keretösszeg jelenlegi forrás-felhasználási módok közötti megbontása is. Ezzel összhangban a későbbiekben lehetőség lesz olyan szakaszhatár nyitására, ahol a dedikált keretösszeg felhasználására kizárólag a gyógyfürdők és a fürdők nyújthatnak be támogatási kérelmet. Amennyiben jogosult gyógyfürdő(k), fürdő(k) fenntartható városfejlesztési eszközben nevesített város területén található(k), az emelés összegéből lehetőség nyílik a TOP_Plusz-2.1.2-21 „Fenntartható energiahatékonyság” című felhíváson történő felhasználásra. Az előzetes ITP-szöveges részében ekkor is rögzíteni szükséges, hogy az emelés keretösszege kizárólag gyógyfürdőt érintő fejlesztésre fordítható.

[m7] megjegyzést írt: felsorolás beillesztve

[KR8] megjegyzést írt: Kérjük a gyógyfürdőkkel kapcsolatosan valamely részben pl. itt felsorolni, hogy mely gyógyfürdők jogosultak e források felhasználására – kérjük nevesíteni, felsorolni az érintett településeket.

Csökkentésre került a **TOP Plusz-3.1.1-21 „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések”** és **TOP Plusz-3.1.3-21 „Helyi humán fejlesztések”** című felhívások keretösszege, amely összeg átcsoportosításra kerül a **TOP Plusz-3.3.4-21 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése”** című felhívásra.

A TOP_Plusz-3.1.1-21 felhíváson végrehajtott keretcsökkentés országosan egységes módszertan alapján történt, azon módosítani nem lehet, az Európai Bizottság határozott kérése a Partnerségi Megállapodás elfogadási feltételeként, hogy a paktum allokáció országosan legalább 20 Mrd Ft összeggel csökkentésre kerüljön, ezt a program indulásakor figyelembe kell venni. A TOP_Plusz-3.1.3-21 felhíváson jelzett keretcsökkentés egy részét lehetséges a **TOP Plusz-3.2.1-21 „Fenntartható humán fejlesztések”** című felhívás keretösszegéből teljesíteni. A módosítás során a keretcsökkentés az igény oldaláról került megközelítésre, tekintettel arra, hogy a kiemelt kedvezményezett (Békés Megyei Önkormányzat) a tervek szerint országosan koordinált sportcélokat fog a támogatásból megvalósítani, a járások részéről pedig forrásarányos igény került visszajelzésre. Ugyanakkor a Fenntartható városfejlesztés eszközben részesülő területek részéről mutatózó igény a stratégiai tervezési dokumentumok alapján cc. 1 Mrd Ft-tal alulmarad az oda előzetesen betervezett forráshoz képest. Az ITP-módosítás szerint minden forrásfelhasználói típust (kiemelt, járási, fenntartható) azonos cc. 200 millió Ft összegben érinti a keretcsökkentés és az igények figyelembevételével, azaz a maradványforrással további csökkentésre kerül a fenntarthatók keretösszege.

[KR9] megjegyzést írt: E szöveg helyett kérjük bemutatni, hogy Békés megye hogyan oldotta meg? Békés megye 1,564 Mrd Ft-ot a Fenntartható városfejlesztési forrásokból átcsoportosított a Helyi humán fejlesztésekre.=

[m10] megjegyzést írt: keretcsökkentés módszertana

A gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztés szakpolitikai döntés alapján, a források eredményesebb felhasználása érdekében kettéválasztásra került. Ennek eredményeképpen az óvodai és bölcsődei fejlesztések mellett önálló intézkedésként jelenik meg a köznevelési intézmények fejlesztése, melynek keretében egyrészt kiemelt kedvezményezetti forrásfelhasználási módban kerülnek fejlesztésre az általános és középiskolák, pedagógiai szakszolgálatok, standard kiírások

keretében pedig az egyházi és a nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott iskolák. A korábbinál nagyobb forráskeret került biztosításra a köznevelési intézmények fejlesztésére.

A TOP_Plusz-3.3.4-21, „**Köznevelési infrastruktúra fejlesztése**” —forráskeret felhasználásának tervezésénél OP-elfogadási feltételként szükséges volt érvényesíteni, hogy a megyei keret 80%-a a tankerületekre kerüljön allokálásra. A köznevelés infrastruktúra fejlesztését célzó tématerületet érintő módosítások kapcsán felmérésre kerültek Békés megye nevelési intézményei. A területi alapú vizsgálatot kiegészítette a tankerületektől beérkező forrásigények területi szintű rendszerezése és elemzése is. Előzőek figyelembevételével a módosítás során a megyei keret 100%-a tankerületekre, mint fenntartókra került allokációra.

A tankerületek is a „Kiemelt kedvezményezett” forrás-felhasználási módba tartoznak (vagyis az ITP mellékletét képező forrásösszegző táblázatban egy oszlopban szerepelnek a megyei önkormányzat saját projektjeivel és a Magyar Közúttal), így csak az azon felül allokált forráskeretet szükséges a meglévő forrás-felhasználási módok között szétosztani, amennyiben az nem a fenntartható városfejlesztés keretében kerül felhasználásra. Amennyiben a tankerületek a projekttervezés során úgy döntenek, hogy a forrás egy része a fenntartható városfejlesztés keretében kerüljön felhasználásra, az a szöveges részben kerül majd rögzítésre a következő módosítás keretében.

[KR11] megjegyzést írt: Békés megye fenntartható városra allokált köznevelési forrást? „Békés megye nem allokált fenntartható városfejlesztésre közneveléshez kapcsolódó forrásokat.”

[m12] megjegyzést írt: Az allokáció a kedvezményezett tervezésétől függ, amennyiben kerül fenntartható városra forrás, átvételre került az ITP-ben

1. AZ INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (ITP 2021-27) VISZONYA A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM CÉLJAIHOZ

1.1. A megyei területfejlesztési program egyes céljai

A „Békés Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027” című dokumentum stratégiai program- és operatív program fejezetei a Területfejlesztési Konceptióban rögzített hosszú- és középtávú célrendszerre építve határozzák meg Békés megye 2021-2027-es időszakra vonatkozó fejlesztési prioritásait. Az öt prioritás részletes tartalmának meghatározása az egyes intézkedésekhez kapcsolódva a potenciális kedvezményezetti kör, a releváns indikátorok és az előzetes forráskeret definiálását is jelenti, továbbá a prioritásonként – igény alapú – forrásallokáció mellett megtörténik a program lebonyolításban közreműködő szereplők és ezek felelősségi körének beazonosítása is.

Békés Megye Területfejlesztési Programja a teljes tervezés elvét követve nem csupán az ágazati típusú operatív programokból finanszírozható fejlesztéseket, de a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz), a hazai fejlesztési programokhoz, továbbá az esetleges nemzetközi együttműködésekhez illeszkedő beruházási elképzeléseket is rögzíti. Békés Megye Integrált Területi Programja (ITP) fókuszában ugyanakkor kizárólag a TOP Plusz keretében megvalósuló fejlesztések állnak. Az alábbiakban röviden bemutatjuk Békés megye fejlesztési célrendszerét, és az ezekhez kapcsolódó prioritásokat. A stratégiai célok és prioritások kapcsolódását, valamint ezek illeszkedését a TOP Plusz egyes intézkedéseihez vizuálisan is szemléltetjük. Ezt követően táblázatos formában külön részletezzük a megyei prioritások intézkedései, és az ITP kapcsán releváns TOP Plusz tématerületek közötti összefüggéseket, kiemelve a megyei hiányterületeket.

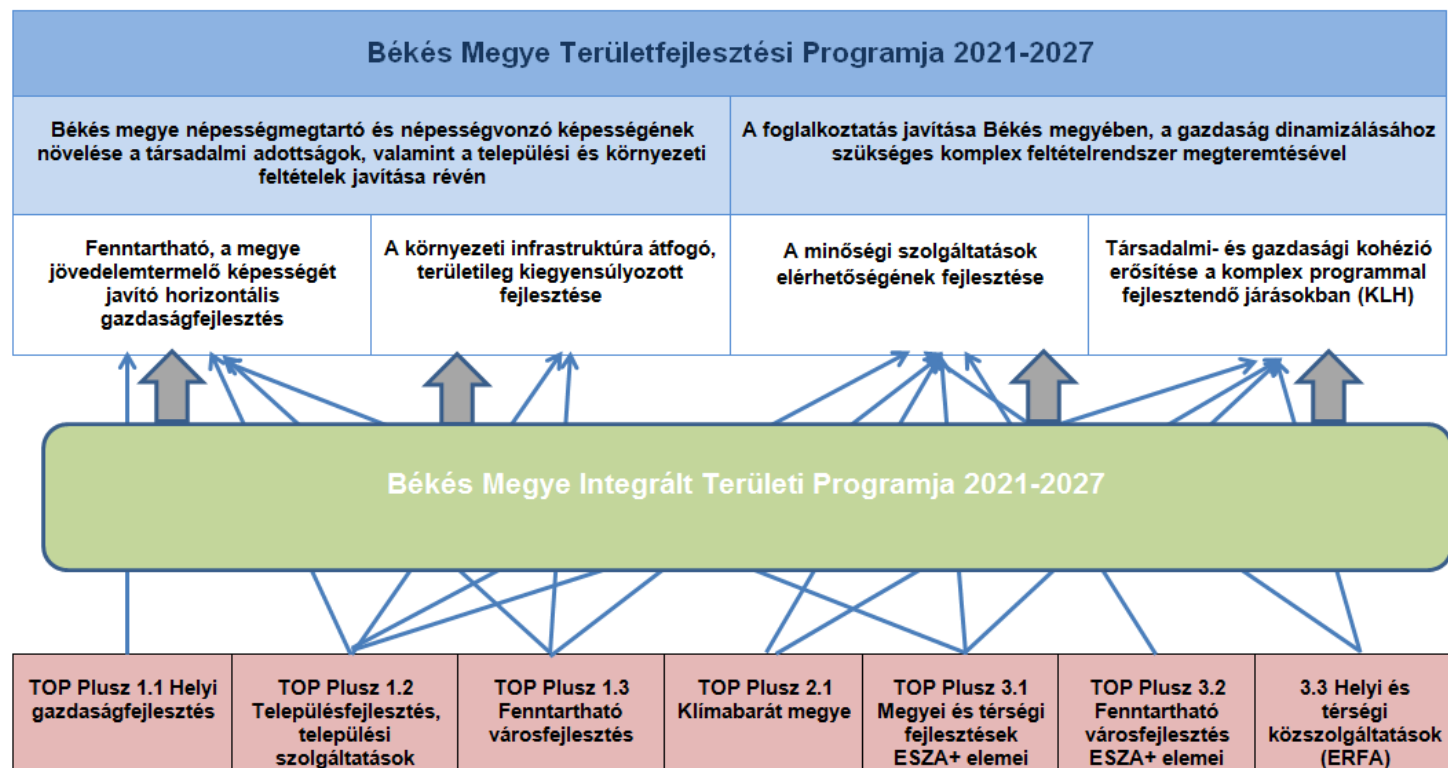
Békés Megye Területfejlesztési Konceptiója a – helyzetelemzés, valamint az erre épülő helyzetértékelés és SWOT elemzés alapján – a következők szerint rögzíti a megye hosszú távú jövőképét: Békés megye agrárhagyományainak megőrzése mellett a kiegyensúlyozott térségfejlesztésre alapozó, a helyben élők számára magas színvonalú életkörülményeket biztosító, nemzetközileg is versenyképes mintatérkép. A jövőkép elérését két átfogó cél és három tematikus stratégiai, vagy specifikus- és egy területi cél szolgálja, melyek teljesüléséhez 5 megyei prioritás intézkedései biztosítják a komplex eszközrendszert.

Békés megye hosszabb távú jövőképét a „Békés megye népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén”, valamint az „A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével” átfogó célok támogatják. Míg előbbi az életkörülmények fizikai hátterének javítására fókuszál, addig utóbbi összetett eszközrendszerével a foglalkoztatási helyzet javításához, a térség szélesebb értelemben vett gazdasági infrastruktúrájának továbbfejlesztéséhez járul hozzá.

Az átfogó célok teljesüléséhez a gazdaságfejlesztésre („Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés), a körforgásos gazdaságra való átállásra és a környezeti infrastruktúra megújítására („A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése”), továbbá a lakosság által igénybevelt szolgáltatások minőségének javítására („A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése”) fókuszáló tematikus célok járulnak hozzá. Ezekhez egy, a megyei perifériák felzárkóztatását segítő területi célkitűzés kapcsolódik („Társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)).”)

A megyei célrendszert, valamint ezek illeszkedését a TOP Plusz beavatkozási logikájához az alábbi ábra szemlélteti.

1. ábra: Békés Megye Integrált Területi Programjának viszonya a megyei területfejlesztési programhoz és a TOP Pluszhoz

A területfejlesztési program operatív programot bemutató fejezetében az egyes prioritásokhoz illeszkedve rögzítésre kerülnek tématerületenként az együttműködésben megvalósítani tervezett fejlesztési programok, valamint a vállalkozások tervezett beruházásai is. A prioritások forrásfelhasználását a módszertanban leírtaknak megfelelően a 2021-2024-es és a 2025-2027-es időszakokra ütemezzük az operatív program fejezetben.

1.2. A célokhoz kapcsolódó megyei prioritások, azok tervezett intézkedései

A célrendszerhez kapcsolódó prioritások közül a „Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés” stratégiai célhoz az „1. Üzleti környezet fejlesztése, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében”, a „2. Helyi adottságokra alapozott turisztikai fejlesztések”, valamint a „3. Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségi kohézió erősítése érdekében” prioritások kapcsolódnak. Az „A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése” stratégiai célhoz a „3. Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségi kohézió erősítése érdekében” prioritás illeszkedik. Ez utóbbi, továbbá a „4. Szolgáltatások fejlesztése a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében” prioritás az „A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése” stratégiai céllal, míg az 5. „KLH-s járások komplex programjainak megvalósítása” prioritás a „Társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)” stratégiai céllal mutat illeszkedést. A területfejlesztési program prioritás struktúráját, a kapcsolódó intézkedéseket, valamint a TOP Plusz struktúrájához való illeszkedést (a kapcsolódó megyei intézkedések kiemelve) az alábbiakban rögzítjük:

Prioritás 1: Üzleti környezet fejlesztése, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében
Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):
1.1. Gépek, berendezések és eszközök beszerzése kvv-k részére 1.2. A vállalkozások közötti együttműködések erősítése 1.3. Ipari parkok, inkubátorházak mennyiségi és minőségi fejlesztése 1.4. K+F és innovációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása 1.5. Kis- és középvállalkozások digitális hozzáférhetőségének javítása 1.6. Képzési, foglalkoztatási programok lebonyolítása 1.7. Befektetés ösztönzés, termékek piacra jutásának elősegítése 1.8. A mezőgazdasági cégek technológiai fejlesztéseinek támogatása
A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:
A prioritás intézkedései Békés megye egész területére relevánsnak tekintendők, a komplex programmal fejlesztendő járások kivételével.
TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:
A területfejlesztési koncepció helyzetelemzése alapján láttuk, hogy a helyi ipari infrastruktúra kihasználtsága kiegyensúlyozatlan, a fizikai infrastruktúra és a nyújtott szolgáltatások minősége is fejlesztendő. A prioritás ezért elsősorban Békés megye gazdaságának dinamizálását segíti elő, olyan komplex eszközrendszerrel, mely egyszerre fókuszál a vállalkozások versenyképességének valamint a munkahelyteremtő képességének javítására, illetve az üzleti környezet minőségi fejlesztésére. Az 1. prioritás éppen ezért – illeszkedve a „TOP Plusz 1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés” tématerületéhez – többek között az ipari parkok, inkubátorházak minőségi és mennyiségi fejlesztését, valamint –

részen a TOP Plusz 3. prioritástengelyén megjelenő megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködésekre alapozva – a helyi képzési, foglalkoztatási programok lebonyolítására helyezi a hangsúlyt. A beazonosított hiányterületek alapján a prioritás intézkedései illeszkednek a TOP Plusz keretében támogatott, fenntartható városok fejlesztését célzó tématerülethez.

Prioritás 2: Helyi adottságokra alapozott turisztikai fejlesztések

Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):

- 2.1 A turisztikai ágazat szereplői közötti együttműködések erősítése
- 2.2. Helyi turisztikai szolgáltatások minőségének környezetileg fenntartható javítása
- 2.3. A turisztikai attrakciók minőségi fejlesztése
- 2.4 Az aktív turizmus fejlesztése
- 2.5. Szálláshelyek minőségi – és indokolt esetben mennyiségi – fejlesztése
- 2.6. A turisztikai szolgáltatásokhoz (attrakciók, szálláshelyek) való hozzáférés biztosítása (pl. turisztikai kerékpárutak, digitális hozzáférés stb.)

A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:

A prioritás intézkedései Békés megye egész területére relevánsnak tekintendők, a komplex programmal fejlesztendő járárok kivételével.

TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:

A megye turisztikai ágazata térben koncentrált, vendégköre kiemelten a hazai turistákból áll. A helyzetértékelés felhívta a figyelmet arra a tényre, hogy Békés megye turisztikai ágazata kiemelten támaszkodik a fürdők által nyújtott szolgáltatásokra, ugyanakkor a megye adottságai ennél sokkal színesebb szolgáltatási portfólió fejlesztését is lehetővé teszik. Ezt tükrözi a területfejlesztési programban részletesen kifejtett, az 1. stratégiai célhoz illeszkedő komplex aktív- és ökoturisztikai beavatkozási csomag is.

Békés megye éppen ezért illeszkedve a „TOP Plusz 1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés” továbbá a „TOP Plusz 1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése” tématerülethez, a megye helyi specifikumaiban rejlő potenciál kibontakoztatását a térség gazdaságának diverzifikációja, a helyi gazdaság élénkítése és a foglalkoztatás növelése révén a turisztikai ágazat szereplői közötti együttműködések erősítésével, a helyi turisztikai szolgáltatások, és kiemelten a turisztikai attrakciók (pl. gyalogos-, kerékpáros- és vízi turizmus, kulturális- és vallási turizmus, gasztronómia stb.) minőségi fejlesztésével kívánja elérni. A beazonosított hiányterületek alapján a prioritás intézkedései a korábban említettek mellett illeszkednek a TOP Plusz keretében támogatott, fenntartható városok fejlesztését célzó tématerülethez.

Fentiekén túl az ágazat fejlesztésében kiemelt szempont a turisztikai infrastruktúra minőségi fejlesztése is, ezen belül elsősorban a fürdők energiahatékonyságának javítása. A prioritás így illeszkedést mutat a „TOP Plusz 2.1.1 Önkormányzati épületek energiahatékonysági felújítása” tématerülettel is.

[KR13] megjegyzést írt: Teljesen hiányzik az aktív turizmus a célok közül!!!

[m14] megjegyzést írt: megjelentetve az aktív turizmus

[KR15] megjegyzést írt: Ehhez kapcsolódóan megemlíthető a gyógyfürdők energiahatékonysági felújítása is, mint új szakpolitikai cél. Javasoljuk itt felsorolni a TOP Plusz-2.1.1 Önkormányzati épületek energiahatékonysági felújítását valamint az aktív turizmust is.

[KR16] megjegyzést írt: Kérjük kiegészíteni: TOP Plusz 1.1.4 Aktív turizmus

[m17] megjegyzést írt: TOP Plusz-2.1.1 Önkormányzati épületek energiahatékonysági felújítása behivatkozva

Prioritás 3: Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségi kohézió erősítése érdekében

Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):	
3.1.	Vízvédelmi beavatkozások
3.2.	Hulladék feldolgozás minőségi és mennyiségi fejlesztése
3.3.	Megújuló energia hasznosításához kapcsolódó programok
3.4.	Természeti értékek védelme, a biodiverzitás fenntartása
3.5.	Közüti infrastruktúrát érintő fejlesztések
3.6.	Kerékpáros infrastruktúra fejlesztéséhez kapcsolódó beavatkozás
A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:	
A prioritás intézkedései Békés megye egész területére relevánsnak tekintendők, a komplex programmal fejlesztendő járással kivételével.	
TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:	
Jelen prioritás az éghajlatváltozás, a környezetszennyezés negatív hatásainak minimalizálása érdekében hangsúlyosan kezeli a Békés megye vízkészletét védő tevékenységeket, különös tekintettel a TOP Pluszhoz illeszkedve a csapadékvíz hálózat fejlesztését, a szennyvízkezelési infrastruktúra csapadékvíz terhelésének csökkentését, és a vízvesztesség minimalizálását célzó beavatkozásokat. A természeti értékek védelme, a környezeti terhelés csökkentése, a körforgásos gazdaság irányába tett elmozdulás érdekében kiemelt cél a környezetbarát technológiák alkalmazásának széleskörűvé tétele. Ugyanígy kiemelt hiányterületként került beazonosításra egyes településeken a belterületi közlekedési hálózat minősége is. Kapcsolódva a „TOP Plusz. 1.1.2 Állami utak fejlesztése”, a „TOP Plusz 1.2.3 Belterületi utak fejlesztése”, és „TOP Plusz 1.2.1 Kerékpárút fejlesztés” tématerületekhez, továbbá a „TOP Plusz 1.2.1 Élhető települések” témakörhöz, a prioritás a környezeti- és közlekedési infrastruktúra megújítását helyezi előtérbe. A beazonosított hiányterületek alapján a prioritás intézkedései illeszkednek a TOP Plusz keretében támogatott, fenntartható városok fejlesztését célzó tématerülethez.	

Prioritás 4: Szolgáltatások fejlesztése a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében	
Kapcsolódó beavatkozási területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):	
4.1.	Gyermekjóléti, családbarát, munkába állást segítő szolgáltatások fejlesztése
4.2.	Egészségügyi, oktatási és szociális szolgáltatások fejlesztése
4.3.	Önkormányzati és egyéb helyi intézmények energiahatékonysági beruházásai
4.4.	Települési közterületek, utak, szabadidős terek kialakítása, megújítása
4.5.	Települési közösségi, sport és kulturális lehetőségek fejlesztése
4.6.	Szociális városrehabilitációs akciók
4.7.	Humán és ESZA típusú beavatkozások
A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:	
A prioritás intézkedései Békés megye egész területére relevánsnak tekintendők, a komplex programmal fejlesztendő járással kivételével.	
TOP Plusz illeszkedés releváns megyei hiányterületek alapján:	
A megyében az intézmények infrastrukturális fejlesztéseinek kiemelt célja a területi különbségek kiegyenlítésével a minőségi nevelés-oktatáshoz való hozzáférés egyenlő esélyének megteremtése, a közel azonos színvonalú köznevelési feladatellátáshoz való hozzáférés biztosítása. Az	

egészségügyi és szociális szolgáltatásokat nyújtó intézményrendszer fejlesztése is megkezdődött az elmúlt időszakban, itt is szükség van a még fel nem újított infrastruktúra modernizálására, figyelembe véve a területi egyenlőtlenségeket is. A 4. prioritás éppen ezért a TOP Plusz helyi és térségi közszolgáltatásokat célul tűző tématerületeivel összhangban az óvodai és bölcsődei infrastruktúra, a köznevelési- és egészségügyi intézmények infrastrukturális fejlesztésére, „TOP Plusz 1.2.1 Élhető települések” témakörhöz kapcsolódva a települési közterületek megújítására helyezi a hangsúlyt. A megyei prioritáson a humán típusú, ESZA+ fejlesztések ugyancsak hangsúlyosak, ezek a TOP Plusz 3. prioritástengelyéhez kapcsolódó tématerületekhez illeszkednek. A beazonosított hiányterületek alapján a prioritás intézkedései illeszkednek a TOP Plusz keretében támogatott, fenntartható városok fejlesztését célzó tématerülethez.

Prioritás 5: K LH-s járá s o k k o m p l e x p r o g r a m j a i n a k m e g v a l ó s í t á s a

Kapcsolódó beavatkozá si területek (a TOP Pluszhoz kapcsolódó elemek kiemelve):

- 5.1. **A térség megközelíthetőségének javítása**
- 5.2. **A járá s o n b e l ü l i k ö z l e k e d é s i f e l t é t e l e k j a v í t á s a**
- 5.3. Új vállalkozások megtelepedésének, valamint a meglévő vállalkozások fennmaradásának elősegítése
- 5.4. A vállalkozások közötti együttműködések támogatása
- 5.5. **Ipari parkok, inkubátorházak, K+F és innovációs fejlesztések**
- 5.6. **Képzési és foglalkoztatási programok**
- 5.7. Befektetés-ösztönzés
- 5.8. **Gyermekjóléti, családbarát, munkába állást segítő szolgáltatások fejlesztése**
- 5.9. **Egészségügyi, oktatási és szociális szolgáltatások fejlesztése**
- 5.10. **Önkormányzati és egyéb helyi intézmények energiahatékonysági beruházásai**
- 5.11. **Turisztikai fejlesztések**
- 5.12. **Települési környezeti fejlesztések (ivóvízminőség, csatornázás, csapadékvíz-elvezetés, ár- és belvízvédelem, vízbázis-védelem, hulladékgazdálkodás, stb.)**
- 5.13. **Települési közterületek, utak, szabadidős terek kialakítása, megújítása**
- 5.14. **Települési közösségi, sport és kulturális lehetőségek fejlesztése**
- 5.15. **Barnamezős rehabilitáció**
- 5.16. **Szociális városrehabilitációs akciók**
- 5.17. **Humán és ESZA típusú beavatkozások**
- 5.18. **Anti-szegregációs beavatkozások**
- 5.19. Határmenti kapcsolatok fejlesztése, határon átnyúló programok megvalósítása

A megye fő célterületei az intézkedések szempontjából:

A prioritás intézkedései a megyén belül azonosított és jogszabályok által is megjelölt komplex programmal fejlesztendő járá s o k h o z k a p c s o l ó d ó p r o j e k t e k m e g v a l ó s í t á s á t t á m o g a t j a .

TOP Plusz illeszkedés relevá ns megyei hiányterületek alapján:

Békés megyén belül egyes térségek kiemelten hátrányos helyzetben vannak, e területek felzárkóztatása külön hangsúlyt kell, kapjon. Jelen prioritás támogatásai révén a Mezőkovácsházai és a Sarkadi járá s o k g a z d a s á g i , t á r s a d a l m i h á t r á n y a i n a k c s ö k k e n t é s é t é s a m e g y é n b e l ü l i t e r ü l e t i k o h é z i ó e r ő s í t é s é t k í v á n j u k e l ő s e g í t e n i . A z 5. prioritás intézkedései komplex módon törekednek a

leghátrányosabb térségekben beazonosított hiányterületek kezelésére, így többek között a gazdaság fejlesztésével, a helyben elérhető szolgáltatások elérhetőségének és minőségének növelésével, valamint a települések élhetőségének javításával hozzá kíván járulni a lakosság megtartásához, a foglalkoztatási esélyek és a népesség életszínvonalának javulásához („TOP Plusz 1.1.1. Helyi gazdaságfejlesztés”, „TOP Plusz 1.1.2 Állami utak fejlesztése”, a „TOP Plusz 1.2.3 Belterületi utak fejlesztése”, és „TOP Plusz 1.2.1 Kerékpárút fejlesztés”, „TOP Plusz 1.2.1 Élhető települések” tématerületek). A település rehabilitációs akciók, valamint a szegregáció csökkentését célzó intézkedések a hátrányos helyzetű területek lemaradásának csökkentését, valamint a területi, lakhatási hátrányokból származó társadalmi hátrányok mérséklését célozzák („TOP Plusz 1.2.2 Szociális városrehabilitáció” tématerület és TOP Plusz 3. prioritás ESZA+ tématerületei).

A következő táblázat összefoglaló módon mutatja be a Békés Megye Területfejlesztési Programjában rögzített célok és prioritások, valamint a TOP Plusz keretében tervezett intézkedések kapcsolódását.

1. táblázat: A megyei prioritások, célok és TOP Plusz intézkedések kapcsolódása

Prioritás neve	Kapcsolódó megyei átfogó cél	Kapcsolódó megyei stratégiai cél	Kapcsolódó TOP Plusz intézkedés
Prioritás 1: Üzleti környezet fejlesztése, a vállalkozások versenyképességének javítása érdekében	A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével	Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés ; 1.3 Fenntartható városfejlesztés; 3.1 Megyei és térségi fejlesztések ESZA+ elemei
Prioritás 2: Helyi adottságokra alapozott turisztikai fejlesztések	A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével	Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés ; 1.3 Fenntartható városfejlesztés
Prioritás 3: Környezeti és közlekedési infrastruktúra fejlesztése a térségi kohézió erősítése érdekében	Békés megye népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén; A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével	A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése; Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés; A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés ; 1.2 Településfejlesztés , települési szolgáltatások; 1.3 Fenntartható városfejlesztés
Prioritás 4: Szolgáltatások	Békés megye népességmegtartó és	A minőségi szolgáltatások	1.2 Településfejlesztés

fejlesztése a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében	népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén	elérhetőségének fejlesztése	, települési szolgáltatások; 1.3 Fenntartható városfejlesztés; 2.1 Klímabarát megye; 3.1 Megyei és térségi fejlesztések ESZA+ elemei; 3.2 Fenntartható városfejlesztés, ESZA+ elemei, 3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások
Prioritás 5: KLH-s járások komplex programjainak megvalósítása	Békés megye népességmegtartó és népességvonzó képességének növelése a társadalmi adottságok, valamint a települési és környezeti feltételek javítása révén; A foglalkoztatás javítása Békés megyében, a gazdaság dinamizálásához szükséges komplex feltételrendszer megteremtésével	Társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés ; 1.2 Településfejlesztés , települési szolgáltatások; 2.1 Klímabarát megye; 3.1 Megyei és térségi fejlesztések ESZA+ elemei, 3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások

1.3. Az ITP 2021-27 tervezési körülményeinek rövid bemutatása

A 218/2009. (X.6.) Kormányrendeletben leírtaknak megfelelően a Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése 46/2020 (IX.17.) számú, 69/2020 (XII.10.) határozattal módosított Kgy. határozatával elfogadta a „Partnerségi terv a területfejlesztési koncepció és a területfejlesztési program kidolgozásához, illetve módosításához” című dokumentumot. A Békés Megyei Területfejlesztési Programban részletezett partnerségi folyamat lezárását követően az 52/2020 (XI.13) és 64/2020 (XII.09) elnöki határozatokkal elfogadásra került Békés Megye Területfejlesztési Koncepciója egyeztetési munkaanyaga, majd ennek egyeztetett verziója. A megyei területfejlesztési program egyeztetési változata a 7/2021 (I.11) elnöki határozattal, míg az egyeztetés utáni módosítás a 42/2021 (IV.09) határozattal lett elfogadva. Békés Megye Integrált Területi Programjának célrendszere és beavatkozási logikája e két, társadalmi egyeztetésen átesett szakmai anyagra épül. A végleges Békés Megyei Területfejlesztési Koncepciót és Programot a megyei közgyűlés elnöke 60/2021 (V.17) számú határozatával fogadta el. Az ITP tartalmának egyeztetése egyszerre valósult meg a tervezés koordinációért felelős minisztérium és a helyi térségi szereplők irányába. Előbbi körrel a koronavírus előidézte helyzet miatt telefonos és online egyeztetések zajlottak, elsősorban az ITP módszertant érintő tervezés-módszertani kérdésekben. Az ITP tervezésében a megyei önkormányzat elsődleges partnerei a települési önkormányzatok voltak, melyeket jellemzően polgármester vagy általa delegált szakértő képviselt.

Az ITP-t megalapozó helyi fejlesztési igények felmérésére 2021 februárjában került sor, amikor a települési önkormányzatok megküldték a 2021-2027-es időszakban megvalósítani tervezett projekt

javaslataik főbb adatait. Az igények összegzése és értékelése képezte a kiindulópontot az ITP elkészítéséhez. A helyi térségi szereplők ismételten, közvetlen bevonására az ITP első körös tervezetének elkészültét követően, ugyancsak online egyeztetések keretében került sor. Az e-mailos megkeresést és időpont egyeztetést követően járási bontásban lezajlott megbeszéléseken a résztvevő településvezetők és döntéshozók tájékoztatást kaptak a megyei tervezési folyamat előrehaladásáról, emellett az elsődleges témák a helyi fejlesztési igények és a forráskeretek közötti összhang megteremtése, továbbá a forrás felhasználási módok bemutatása voltak. A járási konzultációkat 2021. április 15. és 20. között külső szakértők bevonásával bonyolították le a Békés Megyei Önkormányzat Hivatalának szakemberei. Fentiekben túl az ITP véleményezésébe a szélesebb nyilvánosságot is bevontuk, a dokumentum munkaanyagát a megyei önkormányzat honlapján 2021. június 14. és 2021. június 18. között elérhetővé tettük.

2. A MEGYE KÜLSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

Békés Megye Integrált Területi Programjának megfelelő előkészítése elképzelhetetlen az országos rendszerek megyét érintő fejlesztési céljainak ismerete, a megyét határoló térségek fejlesztési irányainak vizsgálata nélkül. Az alábbiakban az országos fejlesztési dokumentumokhoz, térségi stratégiákhoz való kapcsolódást mutatjuk be, építve e területfejlesztési koncepció „1.6.2 A célrendszer külső koherenciája”, és a megyei területfejlesztési program „2.4. A célrendszer külső és belső koherenciája” fejezetekben leírtakra.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció nevesíti Békés megye hosszabb távú fejlesztési irányait. Ezek alapján a megyében kiemelt fejlesztési cél a megközelíthetőség és a logisztikai feltételek javítása, a térségi kohézió erősítésével, minőségi környezet kialakítása mellett. Fejlesztési irányként került továbbá beazonosításra a gazdaság- és vidékfejlesztés a munkahelyteremtés ösztönzésével a hozzáadott érték növelése, hungarikumok támogatása, környezetkímélő energiatermelés, valamint az öko-, horgász-, vadász-, kerékpár- és egészségturizmus fejlesztése. Fontos fejlesztési irány továbbá a társadalmi megújulás támogatása, a környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítése, a határon átnyúló együttműködések erősítése és Békéscsaba fejlesztése, különös tekintettel az élelmiszer alapanyag előállítására és -feldolgozásra, valamint a gasztroturizmusra.

Békés megye közép- és hosszú távú célrendszerének kidolgozása során egyértelműen kirajolódtak azok a tematikus és térségi kapcsolódási pontok, melyek a megye külső stratégiai fejlesztési irányainak gerincét alkotják. Ilyenek az ágazati fejlesztési programok keretében bővíthető közúti közlekedési kapcsolatok, mint például – összhangban a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030-ban rögzített célokkal – az M44-es főút fejlesztése, vagy a 47-es főút gyorsforgalmi úttá fejlesztése, vagy akár a vasúti kapacitások modernizálása és a Békéscsabai repülőtér további fejlesztése. E programok sikeres lebonyolítása esetén Békés megye a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna kiépítésének aktív résztvevőjeként is megjelenhet. A megye esetében határon átnyúló hatással bírnak azok a kiemelt turisztikai beavatkozások, melyek ugyancsak részben ágazati programok keretében valósulhatnak meg (pl. Körös-vidék fejlesztése). A környezetvédelmi beavatkozások kapcsán korábban bemutatott a „Nemzeti Éghajlat Változási Stratégia (2018-2030)”-hoz, valamint a „Kvassay Jenő Terv – Nemzeti Vízstratégia”-hoz való illeszkedést, melyek konkrét fejlesztések szintjén (vízbázis védelem, környezetvédelmi beavatkozások stb.) is definiálhatók.

Az országhatáron átnyúló, kiemelten a romániai szervezetekkel közösen megvalósítható fejlesztések megalapozása a 2014-2020-as időszakban megtörtént, a jövőben a környezetvédelem, az egészségügy, a turisztika és a helyi közösségek megerősítése mellett a vállalkozások közötti együttműködések erősítése is e partnerség fókuszába kerül.

A leírtakat figyelembe véve a megyei területfejlesztési koncepció 1-es átfogó célja illeszkedik az OFTK népesedési fordulatot előirányzó célkitűzéséhez, valamint a fenntartható térszerkezethez kapcsolódó célhoz. A 2-es átfogó cél az OFTK gazdaságfejlesztési átfogó céljához, továbbá a természeti erőforrások védelmét támogató célhoz illeszkedik. Az OFTK specifikus céljai tekintetében egyértelmű kapcsolódás mutatható ki az 1-es stratégiai céllal a versenyképes és innovatív hálózati gazdaság kialakítását, a kreatív tudástársadalom kiépítését támogató célkitűzések esetében. A környezetvédelem témaköre elsősorban a megyei 2-es stratégiai célhoz illeszkedik. A megyei koncepció 3-as és 4-es stratégiai célkitűzéseivel az OFTK többközpontú térszerkezetet támogató, a vidéki térségek fejlesztésére fókuszáló, valamint a térségi kohéziót erősítő céljai kapcsolódnak egyértelműen.

A megyei koncepcióban és a területfejlesztési programban felvázolt célok – és így az ITP céljai is – illeszkednek a környező megyék 2021-2027-es időszakra nevesített céljaihoz. A kapcsolódást az alábbi táblázat mutatja be.

2. táblázat: Békés megye és a szomszédos megyék 2021-2027-es időszakra vonatkozó céljainak kapcsolódása

A vizsgált dokumentum megnevezése	A dokumentum releváns céljai/kapcsolódási pontjai	Békés megye területfejlesztési koncepciójának releváns célkitűzései
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Koncepció	A koncepció átfogó céljai: „Bővülő gazdaság – Kapcsolódás a makrogazdasági fejlődési tengelyekre”, „Éltető és élhető környezet – Társadalom-kultúrájuk dinamikus egyensúlya”, „Emelkedő közjó – Gyarapodó, együttműködő társadalom”.	Békés megye koncepciójának első átfogó célja a helyi lakosság életminőségének javítását irányozza elő, ami az emelkedő közjót célul tűző Jász-Nagykun-Szolnok megyei célkitűzéssel áll összhangban. Békés megye koncepciójának gazdasági átfogó célja a megyei szereplők külső kapcsolatainak erősítésére helyezi többek között a hangsúlyt, ami összhangban áll Jász-Nagykun-Szolnok megye releváns átfogó céljával („Bővülő gazdaság – Kapcsolódás a makrogazdasági fejlődési tengelyekre”).
Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Koncepciója	A megyei koncepció által rögzített átfogó célok: „Hajdú-Bihar megye hagyományos és dinamikus fejlődő új ágazataira, meglévő magas szintű tudásbázisára alapozott, valamint széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszerre építő gazdaságfejlesztés, mellyel makroregionális innovációs és a tudásközponttá válik, hozzájárulva a megye fenntartható növekedéséhez”; „Hatékony és fenntartható szolgáltatások és közigazgatási funkciók erősítése a megye társadalmának életminőségének, képzettségi szintjének,	Békés Megye Területfejlesztési Koncepciójának 1-es számú átfogó célja illeszkedik Hajdú-Bihar 2-es átfogó célkitűzéséhez, hiszen előbbi a településeken elérhető szolgáltatások minőségének fejlesztését prioritizálja többek között. Békés Megye 2-es átfogó célkitűzése egyértelműen kapcsolódik Hajdú-Bihar 1-es és 3-as átfogó céljához, hiszen ez a cél a gazdaság dinamizálása mellett kiemelten kezeli a környezeti infrastruktúra fejlesztését és a környezetbarát technológiák széles körű használatának támogatását.

	összetartozásának erősítése érdekében”; „A megye adottságaira építve a társadalom és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése és megőrzése 2030-ig a globális klímaváltozás kihívásai ellenére is, a környezeti elemekkel való hatékony gazdálkodással”.	
Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Konceptiója	A megyei koncepció átfogó céljai: „Központi szerepkör – A megye a Kárpát-medence egyik dél-keleti versenyképességi központjává válik tudásalapú gazdaságával és logisztikai kapcsolataival”, „Versenyképes társadalom – Egészséges, versenyképes, tudásalapú, a digitalizációban felkészült társadalom”, „Infrastruktúra – Magas életminőséget biztosító és a helyben boldogulást elősegítő térségi és települési műszaki és szociális infrastruktúra”.	A Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Konceptiójában rögzített célokkal kapcsolódást mutat a megyei koncepció két átfogó célkitűzése, melyek egyrészt a gazdaság dinamizálására, a vállalkozások versenyképességének javítására fókuszálnak, másrészt a települési környezet fejlesztése, az itt elérhető szolgáltatások minőségének javítása mellett a klímaváltozásból adódó negatív hatások csökkentését is kiemelten kezelik, hangsúlyt helyezve részben az infrastrukturális fejlesztésekre is.

A célok illeszkedésének bemutatása során külön foglalkozunk a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiájával. A dokumentum négy stratégiai célt nevesít, valamint rögzíti az ezekhez kapcsolódó beavatkozásokat. A stratégiai célok a következők: „Versenyképesség növelése”; „Határokon átvélő társadalmi kohézió erősítése”; „A régió klímabarát, erőforrás-hatékony környezeti fejlesztése”; „Egészség és jól-lét program”.

A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája négy stratégiai szintű célkitűzést nevesít. Ezek közül a „Versenyképesség növelése” cél illeszkedik a megyei koncepcióban nevesített „Fenntartható, a megye jövedelemtermelő képességét javító horizontális gazdaságfejlesztés” stratégiai célkitűzéshez, míg a „Határokon átvélő társadalmi kohézió erősítése” cél Békés megye „A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése”, „A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése”, és „Társadalmi- és gazdasági kohézió erősítése a komplex programmal fejlesztendő járásokban (KLH)” stratégiai céljaihoz kapcsolódik. A gazdaságfejlesztési zóna „A régió klímabarát, erőforrás-hatékony környezeti fejlesztése” célja a megyei koncepcióban bemutatott „A környezeti infrastruktúra átfogó, területileg kiegyensúlyozott fejlesztése” stratégiai célhoz kapcsolódik, míg a „Egészség és jól-lét program” cél elsősorban a megyei „A minőségi szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése” stratégiai céllal mutat illeszkedést.

3. A MEGYE BELSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

3.1. A megye kapcsolatrendszerének rövid ismertetése

3.1.1. Megyén belüli térségi folyamatok bemutatása

Jelen fejezetben Békés megye belső területi kapcsolatrendszerét térképezzük fel. Az elemzés során áttekintjük a megyei települési-struktúrát, ezen belül a városok és a vidék kapcsolatrendszerét, az agglomerációs és funkcionális kapcsolatokat, továbbá kitérünk a megyei jogú város kiemelt szerepére is.

Mindenekelőtt hangsúlyozni szükséges, hogy Békés megye egésze – bár belső területi különbségek természetesen kimutathatóak – hasonló, sajnos kedvezőtlen fejlődési pályán mozog, leszakadása az ország fejlettebb részeitől folyamatosan növekszik. Ezt támasztják alá az alábbi – csak példaként hozott és nem teljes képet nyújtó – tények és adatok:

- A megye és valamennyi települése, beleértve a megyeközpontot is, folyamatosan és jelentős mértékben veszít a népességéből. Békés megyében a **lakónépesség fogyása** 2000-2019 között 17,49%-os volt, **ez a csökkenés Magyarország megyéi között a legjelentősebb**, az országos átlag (4,31%) négyszerese. Bár a népesség fogyása két kivétellel valamennyi magyar megyére jellemző, a különbségek nagyok (pl. Fejér megye: 2,1%, Zala megye: 10,93%, Borsod-Abaúj-Zemplén megye 15,19%). A megyén belül, járási szinten a népességcsökkenés mértéke 14,6% és 21,94% között változik, a különbségek ellenére a tendencia mindenütt egyforma. A népesség fogyásában jelentős szerepet játszik a születések számának visszaesése (2000-ben 3.591, 2008-ban 3.066, 2019-ben 2.651 élveszületés), valamint az elvándorlás (belföldi vándorlási különbözet 2000-ben -877 eset, 2008-ban -2.825 eset, 2019-ben -1.902 eset). A népesség fogyása települési szinten mindemellett jelentős különbségeket mutat, melyek a megyén belüli egyensúlytalanságokat jelzik.
- A működő **társas vállalkozások száma** országos szinten 4,85%-kal csökkent 2011-2019 között. Békés megyében a visszaesés 6,99%-os, amely ugyan nem a legkedvezőtlenebb országos adat (Baranya 10,72%, Borsod-Abaúj-Zemplén 9,65%, Jász-Nagykun-Szolnok 8,37%, Hajdú-Bihar 8,06%), de abszolút értékben Békés megyénél csak Nógrád és Tolna megyékben volt alacsonyabb 2019-ben a működő társas vállalkozások száma. Az időszakban a megye járásai közül egyedül a Mezőkovácsházi járásban volt tapasztalható növekedés (1,89%-os), a többi térségben csökkent a vállalkozások száma.
- A lakosság jövedelmi helyzetét jól mutató lakásépítés vonatkozásában azt láthatjuk, hogy a lakások száma 2001 és 2020 között országosan 10,1%-kal emelkedett, azonban a megyék közül Békés megyében emelkedett a legkisebb mértékben, 1,23%-kal. Az évente **épített lakások száma** 2000 és 2019 viszonylatában országosan 2,1%-os a csökkenést mutat, Békés megyében azonban 70,19%-os a visszaesés. A Békéscsabai járásban a csökkenés mértéke 30,89%, a Mezőkovácsházi járásban 42,85%, míg a Sarkadi járásban 95%. Az épített lakások száma a Mezőkovácsházi járásban 2019-ben mindössze 8 db, de a legkedvezőbb 2005-ös évben is csak 19 db volt.
- Csökken a megyében az **óvodai férőhelyek** száma (2000-2019 között 11,12%-kal, míg az országos mutató 8,89%-os növekedést mutat), egyre kevesebb az **általános iskolai főállású pedagógus** (2000 és 2019 között a megyében 26,58%-kal csökkent számuk). Ez a veszteség kiemelten sújtja a kedvezőtlenebb helyzetben lévő térségeket (Mezőkovácsházi járás 31,59%, Sarkadi járás 30,63%-os visszaesés). A háziorvosok száma is jelentősen csökkent az időszakban, az országos 10,27%-os visszaeséssel szemben Békés megyében 15,46%-os a visszaesés, amely

ez esetben is erőteljesebben érinti a hátrányosabb helyzetű járásokat (Mezőkovácsházai járás 22,22%).

- A megyén belül az egyes térségekben és településeken a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális fejlettség nem azonos szintű. A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelethez megalkotott mutatórendszer rögzíti azon települések körét, melyek e szempontrendszer alapján a legkedvezőtlenebb helyzetben vannak. A rendelet alapján Békés megyében 33 település került besorolásra a legkedvezőtlenebb helyzetű és egyben „kedvezményezett” települések közé, közülük 23 a két leghátrányosabb helyzetű járásban (Mezőkovácsházai és Sarkadi járások) található.
- A munkaerő-piaci folyamatok alakulása és ezzel párhuzamosan a munkanélküliség alakulása szintén különböző mértékben sújtja az egyes térségeket és településeket. A 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet beazonosítja azokat a településeket is, amelyek e szempontból a legrosszabb helyzetben vannak és ilyen értelemben „kedvezményezett” státuszba kerülnek. Békés megye esetében a rendelet 14 ilyen települést azonosít, közülük 13 a két leghátrányosabb helyzetű járásban (Mezőkovácsházai és Sarkadi járások) található.

A város-vidék kapcsolatrendszer

Békés megye 75 településével az ország egyik legritkább településhálózatával rendelkezik. A megyében 1 megyei jogú városi és 21 városi rangú település mellett 53 község található. A 2019-es teljes lakosság (332.403 fő) 77,22%-a (256.693 fő) a városokban él, a megye urbanizáltsági foka így meghaladja az országos átlagot (70,5%).

A 22 városból csak a megyeszékhely Békéscsaba népessége haladja meg az 50 ezer főt (2019: 58.825 fő), nincs 30-50 ezer fő közötti település, 20-30 ezer fő közötti Gyula és Orosháza, 10-20 ezer fő közötti Szarvas, Gyomaendrőd és Békés, míg 5-10 ezer fő közötti lakossága van Mezöberénynek, Dévaványának, Battonyának, Mezőkovácsházának, Tótkomlósnak, Sarkadnak, Füzesgyarmatnak, Szeghalomnak és Vésztőnek. További 7 város lakossága nem éri el az 5 ezer főt sem.

A megyében a város-vidék kapcsolatrendszert erőteljesen meghatározza az érvényben lévő közigazgatási rendszerhez kapcsolódó struktúra. A megye települései 9 járáshoz kapcsolódnak. Az egyes járások közül csak a Sarkadi járásban található egy városi jogállású település, a többiben 2, 3, vagy 4. A városok közül funkcionális és többnyire egyéb, gazdasági, foglalkoztatási, valamint üzleti és lakossági szolgáltatási szerepkörük révén is kiemelkednek a járásközpontok.

A megye legjelentősebb települése, egyben gazdasági, irányítási, szolgáltatási és közlekedési centruma a megyei jogú városi ranggal rendelkező megyeszékhely, Békéscsaba. Bár Békéscsaba a megyén belül kiemelt szerepet tölt be, egyes felsőfokú szerepkörök hiányosak (pl. egészségügy, szociális ellátás, felsőoktatás területén), mely funkciókat a megye lakosai a környező megyék nagyvárosaiban (Debrecen, Szeged) érhetnek el. Elsősorban Békéscsaba esetében beszélhetünk a megyén belül az agglomerációs és szuburbanizációs folyamatok megindulásáról, kialakulásáról.

A megye 20 ezer fő fölötti városai közül Gyula Békéscsaba közelében, mintegy 20 perces autótútra található, így érthető, hogy a két város szoros funkcionális kapcsolatban áll egymással. A megyeszékhely után itt érhető el a legtöbb városi funkció a megyében. Gyula, járásközpont státuszának köszönhetően, igazgatási, oktatási, egészségügyi, turisztikai, gazdasági, közlekedési és kereskedelmi központ is szűkebb térségében. Egyes funkciók tekintetében a saját járásán túlmutató vonzással is rendelkezik (pl. igazgatás, oktatás, kultúra, turizmus, foglalkoztatás, egészségügy, stb.).

A másik 20 ezer fő fölötti járásközpont, Orosháza, Békés megyén belül szintén jelentős térségi központ szerepet játszik. A Békéscsaba és Szeged között a 47-es főközlekedési útvonal mentén elhelyezkedő település erőteljes igazgatási szerepköre mellett oktatási, egészségügyi, gazdasági, kereskedelmi és foglalkoztatási, valamint közlekedési szempontból is térsége központjának tekinthető.

A megye további járásközpontjait kis és középvárosok alkotják, melyek saját térségük központjaként igazgatási, oktatási, szolgáltatási és kereskedelmi központokként funkcionálnak, egyben közvetlen

környezetük legjelentősebb foglalkoztatói is ezekben a városokban találhatóak. E települések többnyire részlegesen töltik be a térségközpont szerepét, elsősorban intézményi és kereskedelmi szerepköreik révén, míg bizonyos szolgáltatásokat a térség lakosai a nagyobb megyei városokban, illetve a megyén túl vesznek igénybe.

Agglomerációk és várostérségek, várospárok, megyei jogú város(ok)

A megyei területfejlesztési program beazonosítja azokat a területegységeket, amelyek a megyei fejlesztési célok, valamint a 2021-2027 közötti fejlesztési periódus fejlesztési logikája szempontjából relevánsnak tekinthetők. A program az alábbi három területi szintet kezeli önálló megközelítés mentén.

- Békéscsaba és a megyei gazdasági centrumtérség

Békéscsaba és a kapcsolódó járás a megye gazdasági, kulturális, közigazgatási és szolgáltatási központja, a megye egészére kiterjedő vonzáskörzettel, kiterjedt és továbbfejlesztésre alkalmas nemzetközi kapcsolatrendszerrel, több ipari húzóágazattal (gépipar, a járműipari beszállítás, a nyomda- és csomagolóanyag-ipar és az építőanyag-ipar), kihasználható turisztikai potenciállal (gasztro-, aktív és kulturális turizmus), továbbá fejlett és komplex oktatási-szolgáltatási rendszerrel. A megyeszékhely és vonzáskörzete kapcsán Békés Megye Területfejlesztési Programja rögzíti azokat a kiemelt fejlesztési irányokat, melyek révén tovább erősíthető Békéscsaba térségközponti pozíciója.

A megyeszékhely mellett a gazdasági centrumtérség meghatározó települése az ország egyik kiemelkedő turisztikai célpontja, Gyula. A város folyamatosan bővülő gazdasági infrastruktúrája, az itt elérhető szolgáltatások (egészségügy, oktatás) határozottan alátámasztják a térségben betöltött prioritizált szerepkört. Gyula és vonzáskörzete meglévő adottságaira is építve, a meglévő megyei, országos és határon átnyúló gazdasági kapcsolatokra alapozva a megyei centrumtérség versenyképessége tovább erősítendő oly módon, hogy az pozitív hatást gyakorol a megye kevésbé fejlett, periférikus területeire is.

- Járási szolgáltató központ települések és várostérségük

Ahogy az korábban adatok révén is szemléltettük, Békés megye kilenc járásának fejlődési útja hasonló tendenciák mentén zajlik. Főleg jelenlegi adottságaik révén kiemelkedik a térségek közül a fentebb beazonosított Békéscsabai és Gyulai járás, illetve, különösen kedvezőtlen adottságai miatt külön kezelendő a Mezőkovácsházai és Sarkadi járás térsége. A megye további öt járásközpontja és vonzáskörzete (Békési járás, Gyomaendrődi járás, Szarvasi járás, Szeghalmi járás, Orosházai járás) esetében, az országos folyamatok tükrében, jellemzően hasonló társadalmi-gazdasági tendenciák azonosíthatók be, a térségek központi települései pedig többnyire hasonló funkciókat és szerepköröket hordoznak. A járasok központi települései térségük foglalkoztatási, igazgatási, oktatási, szolgáltatási és kereskedelmi központjaiként funkcionálnak.

Valamilyen szempontból együtt kezelendő térségek

Békés megye esetében két komplex programmal fejlesztendő járás is található. A Sarkadi és Mezőkovácsházai járasok a megyén belül is jelentős hátrányokkal rendelkeznek, így fejlesztésük kiemelt fontosságú a leszakadásuk megakadályozása érdekében. E területek fejlesztése összehangolt, mind térségi, mind tematikus értelemben komplex programok mentén érvényesülhet csak. A járasok központi települései térségük foglalkoztatási, igazgatási, oktatási, szolgáltatási és kereskedelmi központjaiként funkcionálnak, ugyanakkor számos funkciót a térség lakói más járasok nagyobb településein, vagy a megyeszékhelyen, esetenként más megyék nagyvárosaiban érhetnek el. Mindkét

járás kedvezőtlen helyzete földrajzi perifériális elhelyezkedéséből és közlekedési elszigeteltségéből is adódik.

A két járást – figyelembe véve a fentiekben több megközelítésből is bemutatott kedvezőtlen helyzetüket – a megyei önkormányzat már az előzetes, térségi szintű forrásmegosztás megalkotásakor pozitív diszkriminációban részesítette. Ennek megfelelően, a megyében alkalmazott járási szintű forrásmegosztás tervezésekor, e két járás esetében a lakosságárányos forrás húsz százalékkal megemelésre került.

Fő közlekedési tengely mentén elhelyezkedő település-együttesek

A megyén belüli települési kapcsolatok a megfelelő közlekedési kapcsolatok függvényei is, ugyanakkor kijelenthető, hogy a főközlekedési útvonalak fejlesztése mellett az alacsonyabb rendű utak minőségének javítása is elengedhetetlen Békés megye esetében.

A megyén vezet keresztül a Balkánt Európával összekötő egyik frekvenciált vasútvonal (TEN-T 22. számú kiemelt tengely, IV. páneurópai korridor, mely amellet, hogy a nemzetközi törzshálózat része, jelenleg a legfontosabb vasúti kapcsolat Magyarország és Románia között. A vasútvonal Békés megyében Gyomaendrőd, Csárdaszállás, Mezőberény, Murony, Békéscsaba, Szabadkígyós, Kétegyháza és Lökösháza településeket érinti. A megye másik vasúti fővonalán, a Szeged-Békéscsaba-Kötegyán vonal Békés megyén belül 7 települést érint.

A közúti közlekedési szempontjából kiemelendő, hogy a megyét egyelőre a nagy közúti tranzitfolyások elkerülik. Az M44 gyorsforgalmi út kiépítésével megvalósulhat a megyeszékhely bekötése az országos gyorsforgalmi úthálózatba. Jelenleg a Tiszakürt és Békéscsaba közötti szakaszon már elkészült az út, azonban a Kecskemétiig tartó szakasz építése és egyben bekötése az M5-ös autópályába még hosszabb időbe telhet. A határok átjárhatóságának megkönnyítése és a közúti kapcsolatok javítása előfeltétele annak, hogy a megye perem-jellege felszámolható legyen.

Egyéb területi struktúrák;

Békés megye esetében nem releváns.

3.1.2. A megye városhálózata, az abból kiemelkedő városok, az ERFA 11. cikk alapján kiemelt városok köre, kijelölésük indoka

Amint arra a korábbi alfejezetben is utaltunk, a megyében a megyeszékhellyel együtt 22 város található, melyek közül Békéscsaba és Gyula városa tekinthető az ERFA 11. cikk alapján kiemelt városnak. A két település kijelölése a meglévő térségi és funkcionális kapcsolataik, komplementer jellegük, jól működő közlekedési kapcsolataik, valamint fizikai közelségük révén indokolható. A kijelölés jelen dokumentum 3.1.1 fejezetében, valamint a megyei területfejlesztési stratégiában is alátámasztásra kerül.

A kijelöléssel a megye célja, hogy erősítése az említett települések térszervező erejét és hozzájáruljon a városok és térségük közötti harmonikus kapcsolatok, valamint a városok egymás közötti intenzív kapcsolatrendszerének erősítéséhez is. E megyei központi települések fejlesztése hosszú távon az egész megye fejlődéséhez hozzájárulhat és támogathatja a megyei célkitűzések elérését is, beleértve a népesség megőrzését és a helyi gazdasági potenciál hatékonyabb kihasználását.

Békéscsaba megyei jogú város és Gyula városa, mint járásuk szűkebb értelemben vett központjai, egyben a megye tágabb értelemben is értelmezhető térségi centrum pólusai, a térségüket dinamizáló központok, amely szerepkör azonban erősítést igényel a megyei koncepcióban és stratégiában rögzített célok megvalósításával szoros összefüggésben.

Békéscsaba és Gyula városok – a megyei önkormányzat döntése alapján – a járásukba tartozó településekkel együtt kerülnek az ERFA 9. cikk alapján kialakított fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód alá sorolt települések, illetve térségek közé. A megyei szintű forrásallokáción belüli forráskeretüket – ahogyan a többi célterületét is – az 54. számú táblázat mutatja be. A "fenntartható városfejlesztés" forrásfelhasználási mód keretösszegének meghatározásakor alapvetően az ITP módszertani útmutató 2.3.2 pontjában leírtak szerint jártunk el. Emellett a forrásfelhasználási mód teljes megyei keretének, ezen belül pedig a két érintett járás 2021-2027-es időszakra vonatkozó forrás allokációjának meghatározásakor a lakosság szám arányos alapszámításokat tekintettük kiindulópontnak.

4. AZ ITP 2021-27 FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEINEK KIJELÖLÉSE - A MEGYEI FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK

Békés megye a fejlesztési célterületek kijelölése során a releváns útmutatóban meghatározott forrásfelhasználási módok közül az alábbi három alkalmazása mellett döntött:

- fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód,
- földrajzi célterület forrásfelhasználási mód,
- kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód.

A fenntartható városfejlesztési és földrajzi célterület forrásfelhasználási módok alkalmazása révén a megye területe hézagmentesen lefedhető, nem beszélhetünk kimaradó településekről, így a fejlesztési cél forrásfelhasználási mód alkalmazása szükségtelen.

4.1. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód alá sorolt térségek azonosítása (I. forrásfelhasználási mód)

Békés megye a teljes városállomány megvizsgálását követően, az ERFA 11. cikk alapján kiemelt várostérségek kategóriába két területi egységet sorolt be: a Békéscsabai járást és a Gyulai járást. Az integrált területi program mindkét járást önálló célterületként azonosítja, melyek önálló forráskerettel rendelkeznek. Az alábbiakban felsoroljuk a forrásfelhasználási módhoz sorolt célterületek településeit, valamint a célterületekhez rendelt forráskereteket. A megjelölt forráskeretek már tükrözik az ITP 1-es számú módosításához kapcsolódó változtatásokat.

4.1.1. Békéscsabai járás

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Békéscsaba megyei jogú város, megyeszékhely és járási székhely település,
- o Csorvás és Újkígyós városok,
- o Doboz nagyközség,
- o Csabaszabadi, Gerendás, Kétsoprony, Szabadkígyós és Telekgerendás községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: **15 687 15 822 Mrd Ft**

[m18] megjegyzést írt: 15 822 Mrd Ft

4.1.2. Gyulai járás

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Gyula város, járási székhely település,
- o Elek város,
- o Kétegyháza nagyközség,
- o Lökösháza község.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: ~~7.901~~ **6.581** Mrd Ft

[m19] megjegyzést írt: 6 581 Mrd Ft

4.2. A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá sorolt térségek azonosítása II-VIII. forrásfelhasználási módok)

Békés megye a korábban bemutatott területi logika mentén, hét, önálló forráskerettel rendelkező térséget sorolt a földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá. A célterületek kijelölése minden esetben a járási közigazgatási határok mentén történt.

A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá került besorolásra a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet által kijelölt két a komplex programmal fejlesztendő járás.

4.2.1. Mezőkovácsháza járás földrajzi célterület (IV. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Mezőkovácsháza város, járási székhely település,
- o Battonya, Medgyesegyháza, Mezőhegyes városok,
- o Dombegyház és Kevermes nagyközségek,
- o Almáskamarás, Dombiratos, Kaszaper, Kisdombegyház, Kunágota, Magyarbánhegyes, Magyardombegyház, Medgyesbodzás, Nagybánhegyes, Nagykamarás, Pusztatottlaka és Végegyháza községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: ~~9.354~~ **9.117** Mrd Ft

[m20] megjegyzést írt: 9 117 Mrd Ft

4.2.2. Sarkadi járás földrajzi célterület (VI. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Sarkad város, járási székhely település,
- o Biharugra, Geszt, Körösnagyharsány, Kőtegyán, Méhkerék, Mezőgyán, Okány, Sarkadkeresztúr, Újszalonta és Zsadány községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: ~~5.538~~ **5.386** Mrd Ft

[m21] megjegyzést írt: 5 386 Mrd Ft

Ugyancsak a földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá került besorolásra az alábbi öt megyei járás:

4.2.3. Békési járás földrajzi célterület (II. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Békés város, járási székhely település,

- o Mezőberény város,
- o Bélmegyer, Kamut, Köröstarcsa, Murony és Tarhos községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: ~~7 041~~ 7,285 Mrd Ft

[m22] megjegyzést írt: 7 285 Mrd Ft

4.2.4. Gyomaendrődi járás földrajzi célterület (III. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Gyomaendrőd város, járási székhely település,
- o Dévaványa város,
- o Csárdaszállás, Ecsefalva és Hunya községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: ~~4 526~~ 4,826 Mrd Ft

[m23] megjegyzést írt: 4 826 Mrd Ft

4.2.5. Orosházi járás földrajzi célterület (V. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Orosháza város, járási székhely település,
- o Tótkomlós város,
- o Gádos és Nagyszénás nagyközségek,
- o Békéssámszon, Csanádapáca, Kardoskút és Pusztaföldvár községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: ~~9 781~~ 10,262 Mrd Ft

[m24] megjegyzést írt: 10 262 Mrd Ft

4.2.6. Szarvasi járás földrajzi célterület (VII. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Szarvas város, járási székhely település,
- o Kondoros város,
- o Békésszentandrás és Csabacsúd nagyközségek,
- o Kardos és Örménykút községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: ~~5 245~~ 5,479 Mrd Ft

[m25] megjegyzést írt: 5 479 Mrd Ft

4.2.7. Szeghalmi járás földrajzi célterület (VIII. forrásfelhasználási mód)

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- o Szeghalom város, járási székhely település,
- o Füzesgyarmat, Körösladány és Vésztő városok,
- o Bucsá, Kertészsziget és Körösújfalú községek.

A célterület számára kijelölt önálló forrás összege: ~~5 689~~ 5,763 Mrd Ft

[m26] megjegyzést írt: 5 763 Mrd Ft

4.3. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módja (IX. forrásfelhasználási mód)

[m27] megjegyzést írt: tankerületek tematikus allokáció

A forrásfelhasználási mód olyan fejlesztések kapcsán került kijelölésre, melyek esetében kiemelt kedvezményezett a projekt végrehajtója, illetve a kijelölt szereplő a projekt megvalósításában koordinációs feladatokat lát el, vagy a projekt közvetlen megvalósításában érdekelt.

A Békés Megyei Önkormányzat az alábbi fejlesztési szükségletek kapcsán fog kiemelt kedvezményezetti szerepet ellátni:

- Helyi, önkormányzati energiahatékonyság és megújuló energia-felhasználáshoz kapcsolódó fejlesztések előkészítése és megvalósítása: a Gyulai út 1. szám alatt található, a megyei önkormányzat vagyonkezelésében lévő épület energetikai korszerűsítése. A fejlesztés a 2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek felhíváson belül fog megvalósulni, a tervezettek szerint. A projekt esetében a megyei önkormányzat a projekt közvetlen megvalósításában érdekelt szervezet, egyben a projekt végrehajtója is lesz.
- Megyei paktumok előkészítése, kialakítása és megvalósítása: A megyei paktum előkészítése, kialakítása és megvalósítása a releváns felhívás szerint, kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód alapján fog realizálódni. A fejlesztés forrását a 3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések felhívás biztosítja. A megyei önkormányzat a projekt esetében koordinációs feladatokat fog ellátni és egyben a projekt megvalósítója is lesz.
- Közösségfejlesztéshez kapcsolódó projektek előkészítése és megvalósítása: A nevesített fejlesztés forrását a 3.1.3 Helyi humán fejlesztések felhívás biztosítja. A megyei önkormányzat a projekt esetében koordinációs feladatokat fog ellátni és egyben a projekt megvalósítója is lesz.

A verziókövetés kapcsán bemutatott változások nem csupán a területi- és tematikus forrásallokációt, de a kedvezményezetti kört is érintik. A kiemelt kedvezményezetti kört érintő módosításokat az alábbiakban mutatjuk be.

- A fentiek mellett a kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód szerint kerül megvalósításra az 1.1.2 számú felhíváshoz kapcsolódóan a 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése, melyek esetében a koordinációs feladatokat ellátó, előzetesen nevesített kedvezményezettek a Magyar Közút Nonprofit Zrt. és a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. lesznek. A kedvezményezett előzetes projektlistája alapján a Fenntartható városfejlesztés eszközben részesülő területek közül a Békéscsabai járásra eső kivitelezés becsült költsége bruttó 1.120 millió Ft, a beavatkozás hossza 5,137 km.
- A TOP Plusz-3.3.4-21 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” című felhívás forráskeret felhasználásakor az operatív programban rögzítetten preferált kedvezményezettek, a tankerületek a „Kiemelt kedvezményezett” forrás-felhasználási módként kerülnek megjelölésre. Amennyiben a tankerületek a forrásból a fenntartható városfejlesztési eszközzel érintett területeken is kívánnak fejlesztést megvalósítani, úgy a következő ITP-módosítás során lehetséges rögzíteni az oda allokált forrást a TOP Plusz-3.3.3-21 „Fenntartható humán infrastruktúra” című felhíváson.

A Békés Megyei Önkormányzat a 2014-2020-as fejlesztési periódusban az Európai Unió programok előkészítése és lebonyolítása terén komoly szakmai tapasztalatra tett szert. Az önkormányzati hivatal 36 fős szakmai stábjából 16 fő foglalkozik közvetlenül projektekkal (projektmenedzserként, pénzügyi vezetőként, illetve asszisztenciaként). A 2014-2020-as ciklusban összesen 198 db pályázat menedzselését végezték a Hivatal munkatársai, összesen 27 167 675 149 Ft értékben. A 3. táblázat a felvázolt forrásfelhasználási módokhoz kapcsolódóan mutatja be a Békés megyében található 75 település besorolását.

4.4. Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése (X. forrásfelhasználási mód)

Új felhívás került betervezésre TOP Plusz-1.1.4-21 „Aktív turizmus fejlesztése” címmel. A keretösszeg – 3,247 Mrd Ft- kizárólag megyei szinten standard eljárásrendben kerülhet felhasználásra, fenntartható városfejlesztés keretében nem tervezhető. A fenntartható városfejlesztési területekről konzorciumi tagok csatlakozhatnak a jellemzően több megyét érintő projektekhez. A megyei forrásallokációban új „fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztéseként” megnevezésű forrás-felhasználási módon szükséges betervezni, amely miatt a forrásallokációs táblába egy új oszlop került beszúrásra került tervezésre.

A Békés Megyei Önkormányzat a 2014-2020-as fejlesztési periódusban az Európai Unió programok előkészítése és lebonyolítása terén komoly szakmai tapasztalatra tett szert. Az önkormányzati hivatal 36 fős szakmai stábjából 16 fő foglalkozik közvetlenül projektekkel (projektmenedzserként, pénzügyi vezetőként, illetve asszisztenciaként). A 2014-2020-as ciklusban összesen 198 db pályázat menedzselését végezték a Hivatal munkatársai, összesen 27 167 675 149 Ft értékben.

Az alábbi táblázat a felvázolt forrásfelhasználási módokhoz kapcsolódóan mutatja be a Békés megyében található 75 település besorolását.

3. táblázat: Békés megye településeinek besorolása forrásfelhasználási módok szerint

Település	Célterület járás	Forrásfelhasználási mód
Békéscsaba	Békéscsabai járás	Fenntartható városfejlesztés
Csorvás		
Újkígyós		
Doboz		
Csabaszabadi		
Gerendás		
Kétsoprony		
Szabadkígyós		
Telekgerendás		
Gyula	Gyulai járás	
Elek		
Kétegyháza		
Lőkösháza		
Mezőkovácsháza	Mezőkovácsházai járás	Földrajzi célterület
Battonya		

Medgyesegyháza		
Mezőhegyes		
Dombegyház		
Kevermes		
Almáskamarás		
Dombiratos		
Kaszaper		
Kisdombegyház		
Kunágota		
Magyarbánhegyes		
Magyardombegyház		
Medgyesbodzás		
Nagybánhegyes		
Nagykamarás		
Pusztatottlaka		
Végegyháza		
Sarkad	Sarkadi járás	Földrajzi célterület
Biharugra		
Geszt		
Körösnagyharsány		
Kötegyán		
Méhkerék		
Mezőgyán		
Okány		
Sarkadkeresztúr		
Újszalonta		
Zsadány		

Békés	Békési járás	Földrajzi célterület
Mezőberény		
Bélmegyer		
Kamut		
Kőröstarcsa		
Murony		
Tarhos		
Gyomaendrőd	Gyomaendrődi járás	Földrajzi célterület
Dévaványa		
Csárdaszállás		
Ecsefalva		
Hunya		
Orosháza	Orosházi járás	Földrajzi célterület
Tótkomlós		
Gádos		
Nagyszénás		
Békéssámszon		
Csanádapáca		
Kardoskút		
Pusztaföldvár		
Szarvas	Szarvasi járás	Földrajzi célterület
Kondoros		
Békésszentandrás		
Csabacsúd		
Kardos		
Örménykút		
Szeghalom	Szeghalmi járás	Földrajzi célterület

Füzesgyarmat		
Körösladány		
Vésztő		
Bucsa		
Kertészsziget		
Körösújfalu		

4. táblázat: Megyei TOP Plusz forráskeret felhasználás tématerületenkénti lebontásban

Prioritás	Prioritás keretösszege (Ft)	Intézkedés	Intézkedés forráskerete (Ft)	Felhívás	Felhívás/Tématerület forráskerete (Ft)
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	<u>57 698 171 178</u>	<u>1.1 Helyi gazdaságfejlesztés</u>	<u>20 626 433 136</u>	<u>1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés</u>	<u>3 020 177 231</u>
				<u>1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése</u>	<u>11 310 379 362</u>
				<u>1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés</u>	<u>3 048 091 266</u>
				<u>1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése</u>	<u>3 247 785 276</u>
				<u>1.1 Összesen</u>	<u>20 626 433 136</u>
		<u>1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások</u>	<u>23 294 051 775</u>	<u>1.2.1 Élhető települések</u>	<u>14 258 289 091</u>
				<u>Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése</u>	<u>2 844 203 722</u>
				<u>Csapadékvíz</u>	<u>2 802 274 429</u>
				<u>Kerékpárút</u>	<u>3 973 965 233</u>
				<u>1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)</u>	<u>1 590 983 736</u>
				<u>1.2.3 Belterületi utak fejlesztése</u>	<u>7 444 778 947</u>
				<u>1.2 Összesen:</u>	<u>23 294 051 775</u>
		<u>1.3 Fenntartható városfejlesztés</u>	<u>13 777 686 267</u>	<u>1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása</u>	<u>160 000 000</u>
				<u>1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)</u>	<u>13 617 686 267</u>
				<u>1.3 Összesen</u>	<u>13 777 686 267</u>
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	<u>10 247 607 362</u>	<u>2.1 Klímabarát megye</u>	<u>10 247 607 362</u>	<u>2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése</u>	<u>7 773 494 921</u>
				<u>2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság</u>	<u>2 474 112 441</u>
				<u>2.1 Összesen</u>	<u>10 247 607 362</u>
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	<u>26 852 221 460</u>	<u>3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)</u>	<u>9 033 561 550</u>	<u>3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések</u>	<u>4 248 650 956</u>
				<u>3.1.2 Szociális célú várorehabilitáció (ESZA+)</u>	<u>3 135 315 436</u>

				3.1.3 Helyi humán fejlesztések	1 649 595 158
				3.1 összesen	9 033 561 550
		3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	2 432 438 450	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	2 432 438 450
		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)	15 386 221 460	3.2 összesen	2 432 438 450
				3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	2 302 455 357
				Bölcsödei fejlesztés	802 455 357
				Óvodai fejlesztés	1 500 000 000
				3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	5 139 970 425
				Egészségügyi alap-és szakrendelés	2 423 905 419
				Szociális alapszolgáltatás	2 716 065 006
				3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra	3 719 210 183
				3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	4 224 585 495
				3.3 összesen:	15 386 221 460

Az alábbi táblázat a megyei forráskeret forrásfelhasználási módok szerinti allokációját mutatja be részletesebben.

45. táblázat: A forrásfelhasználási módok forrásallokációjának összefoglalása

[m28] megjegyzést írt: aktualizálás

Forrásfelhasználási mód	Allokált forrás (Mrd Ft)	Forrás aránya a megyei forráskereten belül (%)
I. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód	23 588	27,31
Békéscsabai járás	15 687	18,16
Gyulai járás	7 901	9,15
Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód (II-VIII. forrásfelhasználási módok)		
II. Békési járás földrajzi célterület	7 041	8,15
III. Gyomaendrődi járás földrajzi célterület	4 526	5,24
IV. Mezőkovácsházai járás földrajzi célterület	9 354	10,83
V. Orosházi járás földrajzi célterület	9 781	11,32
VI. Sarkadi járás földrajzi célterület	5 538	6,41
VII. Szarvasi járás földrajzi célterület	5 245	6,07
VIII. Szeghalmi járás földrajzi célterület	5 689	6,59
IX. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módja	15 633	18,09
Összesen:	86 395	
<u>Forrásfelhasználási mód</u>	<u>Allokált forrás (Mrd Ft)</u>	<u>Forrás aránya a megyei forráskereten belül (%)</u>
<u>I. A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód</u>	<u>22 403</u>	<u>23,63%</u>
<u>Békéscsabai járás</u>	<u>15 822</u>	<u>16,69%</u>
<u>Gyulai járás</u>	<u>6 581</u>	<u>6,94%</u>

Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód (II-VIII. forrásfelhasználási módok)		
<u>II. Békési járás földrajzi célterület</u>	<u>7 285</u>	<u>7,69%</u>
<u>III. Gyomaendrődi járás földrajzi célterület</u>	<u>4 826</u>	<u>5,09%</u>
<u>IV. Mezőkovácsházai járás földrajzi célterület</u>	<u>9 117</u>	<u>9,62%</u>
<u>V. Orosházi járás földrajzi célterület</u>	<u>10 262</u>	<u>10,83%</u>
<u>VI. Sarkadi járás földrajzi célterület</u>	<u>5 386</u>	<u>5,68%</u>
<u>VII. Szarvasi járás földrajzi célterület</u>	<u>5 479</u>	<u>5,78%</u>
<u>VIII. Szeghalmi járás földrajzi célterület</u>	<u>5 763</u>	<u>6,08%</u>
<u>IX. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módja</u>	<u>21 025</u>	<u>22,18%</u>
<u>X. Fejlesztési cél forrásfelhasználási mód – aktív turizmus fejlesztése</u>	<u>3 247</u>	<u>3,43%</u>
-	<u>94 798</u>	<u>100,00%</u>

A következő térképen részletesen bemutatjuk az egyes forrásfelhasználási módok területi relevanciáját.

JELMAGYARÁZAT

- ◆ Megyei jogú város (járászékhely)
- ▲ Járászékhely város
- Város
- Község, nagyközség
- Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód: Békéscsabai járás, Gyulai járás
- Gyomaendrői járás földrajzi célterület
- Szarvasi járás földrajzi célterület
- Békési járás földrajzi célterület
- Orsházi járás földrajzi célterület
- Mezőkovácsháza járás földrajzi célterület
- Sarkadi járás földrajzi célterület
- Szeghalmi járás földrajzi célterület
- Megyehatár/járási határ
- Településhatár

2021. május
BMÖ / FI

2021. május
BMÖ / FI

5. A PROJEKTKIVÁLASZTÁS AZ ITP 2021-27 ALAPJÁN - TELEPÜLÉSDIFFERENCIÁLÁS

Az ITP 3. fejezetében bemutattuk Békés megye belső területi kapcsolatrendszerét, ezen belül a térségi folyamatokat, valamint a megye településhálózatát. Megállapítást nyert, hogy Békés megye egésze, országos összehasonlításban jelentősen hátrányos területnek minősül. Ugyancsak rögzítésre került, hogy a területi különbségek ellenére, a társadalmi és gazdasági folyamatok esetében tapasztalható tendenciák iránya alapvetően a megye valamennyi települése esetében kedvezőtlen. A megyén belüli kedvezőtlen folyamatok ugyanakkor nem ugyanolyan mértékben érintik az egyes térségeket és településeket, ami megmutatkozik azok társadalmi-gazdasági és infrastrukturális fejlettségében, valamint gazdasági teljesítőképességében és ezzel összefüggésben a foglalkoztatottság és munkanélküliség aktuális alakulásában is.

Jelen fejezetben belül az egyes forrásfelhasználási módok, valamint a területfejlesztési program prioritásai és intézkedései, továbbá a kapcsolódó TOP Plusz intézkedések kapcsán is rögzítjük, hogy az egyes célterületeken belül, a rendelkezésre álló források felhasználása kapcsán a települések között milyen további, előzetes differenciálási eszközöket kíván a megye alkalmazni.

5.1. Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód

A fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód alá sorolt célterületek és települések:

Békéscsabai járás települései:

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Békéscsaba megyei jogú város, megyeszékhely és járási székhely település,
- Csorvás és Újkígyós városok,
- Doboz nagyközség,
- Csabaszabadi, Gerendás, Kétsoprony, Szabadkígyós és Telekgerendás községek.

Gyulai járás települései:

A célterülethez az alábbi települések tartoznak:

- Gyula város, járási székhely település,
- Elek város,
- Kétegyháza nagyközség,
- Lökösháza község.

A forrásfelhasználási mód esetében a célterületeken belül megvalósításra kerülő projektek előzetes kiválasztása az ITS készítése során megtörténik, melynek értelmében a településdifferenciálás és projektkiválasztás e területek vonatkozásában irreleváns.

5.2. Földrajzi célterület forrásfelhasználási mód

A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá tartozó, önálló forráskerettel rendelkező célterületek a 4.2 fejezetben beazonosításra kerültek.

A földrajzi célterület forrásfelhasználási mód alá tartozó célterületek esetében Békés megye az alábbi szempontokat érvényesíti a településdifferenciálás és a projektkiválasztás vonatkozásában:

- a települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között
- a beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás
- a fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése
- a beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése
- a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák

A vizsgálat módja és a szempontok alkalmazása az egyes intézkedések esetében:

- a települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy az adott település népességcsökkenése meghaladja-e a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%-át (8,195%).

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns intézkedés esetében alkalmazandó.

- a beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015 (IV. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül-e végrehajtásra.

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns TOP PLUSZ intézkedés esetében alkalmazandó.

- a fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják-e megvalósítani.

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns TOP PLUSZ intézkedés esetében alkalmazandó.

- a beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül-e megvalósításra.

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns TOP PLUSZ intézkedés esetében alkalmazandó.

- a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák

A szempont mentén az került vizsgálatra, hogy a fejlesztés A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. határozattal érintett mellékletekben szerepelő településen valósul-e meg.

A szempont valamennyi, a forrásfelhasználási mód alá tartozó terület esetében releváns TOP PLUSZ intézkedés esetében alkalmazandó.

Az egyes szempontok érvényesítésének módját és a szempontok alapján kedvezményezett települések beazonosítását az alábbi táblázatok mutatják be:

55. táblázat: A Békési járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételeinek szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szereplő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Békés	0	0	1	0	0	1
2.	Bélmegyer	1	1	1	0	0	3
3.	Kamut	0	0	1	0	0	1
4.	Köröstarcsa	1	0	1	0	0	2
5.	Mezőberény	0	0	1	0	0	1
6.	Murony	1	0	1	0	0	2
7.	Tarhos	1	0	1	0	1	3

76. táblázat: A Gyomaendrődi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételeének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szereplő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Csárdaszállás	1	1	1	0	0	3
2.	Dévaványa	1	0	1	0	0	2
3.	Ecsegfalva	1	1	1	0	0	3
4.	Gyomaendrőd	0	0	0	0	0	0
5.	Hunya	1	0	0	0	0	1

87. táblázat: A Mezőkovácsházi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességszökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességszökkenési arány (7,45%) 110%-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételeinek szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szereplő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Almáskamarás	1	1	1	1	1	5
2.	Battonya	0	1	1	1	0	3
3.	Dombegyház	0	1	1	0	0	2
4.	Dombiratos	1	1	1	0	0	3
5.	Kaszaper	1	0	1	0	0	2
6.	Kevermes	1	1	1	1	0	4
7.	Kisdombegyház	1	1	1	0	0	3
8.	Kunágota	0	1	1	1	0	3
9.	Magyarábányhegyes	1	1	1	0	0	3
10.	Magyardombegyház	1	1	1	0	0	3
11.	Medgyesbodzás	1	1	1	0	0	3
12.	Medgyesegyháza	1	0	1	0	0	2
13.	Mezőhegyes	1	0	1	0	1	3
14.	Mezőkovácsháza	1	0	1	0	0	2
15.	Nagybányhegyes	1	0	1	0	0	2
16.	Nagykamarás	1	1	1	1	0	4

17.	Pusztatöflaka	1	1	1	0	0	3
18.	Végegyháza	1	1	1	1	0	4

98. táblázat: Az Orosházi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességszökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességszökkenési arány (7,45%) 110%-át-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szereplő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Békéssámsón	0	0	0	0	0	0
2.	Csanádapáca	1	0	0	0	1	2
3.	Gádosoros	1	0	0	0	0	1
4.	Kardoskút	1	0	0	0	0	1
5.	Nagyszénás	1	0	0	0	0	1
6.	Orosháza	0	0	0	0	0	0
7.	Pusztaföldvár	1	1	0	0	0	2
8.	Tótkomlós	0	0	0	0	0	0

109. táblázat: A Sarkadi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szereplő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Biharugra	0	1	1	1	0	3
2.	Geszt	0	1	1	1	0	3
3.	Körösnagyharsány	1	1	1	1	0	4
4.	Kötegyán	0	1	1	0	0	2
5.	Méhkerék	0	1	1	0	0	2
6.	Mezőgyán	1	1	1	1	0	4
7.	Okány	1	1	1	0	0	3
8.	Sarkad	0	1	1	1	0	3
9.	Sarkadkeresztúr	1	1	1	0	0	3
10.	Újszalonta	1	1	1	1	0	4
11.	Zsadány	0	1	1	1	0	3

1011. táblázat: A Szarvasi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szereplő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Békésszentandrás	0	0	0	0	0	0
2.	Csabacsúd	1	0	0	0	0	1
3.	Kardos	1	1	0	0	0	2
4.	Kondoros	1	0	0	0	0	1
5.	Örménykút	1	1	0	0	0	2
6.	Szarvas	1	0	0	0	0	1

1112. táblázat: A Szeghalmi járás földrajzi célterület alá tartozó települések

	Település	A települések népességváltozásának mértéke 2011-2020 között 0-1 pont Amennyiben a település népességcsökkenése meghaladja a 2011-2020 közötti megyei népességcsökkenési arány (7,45%) 110%-át (8,195%), 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye, RÁSZORULTSÁG szerinti település besorolás 0-1 pont Amennyiben a beruházás a 105/2015 Korm. rendelet 2. számú melléklet "C" oszlopa alapján társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett településen kerül végrehajtásra 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A fejlesztéssel érintett település szabad vállalkozási zóna (SZVZ) szerinti elhelyezkedése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztést "A szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételének szabályairól" szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet 1. számú mellékletében szereplő települések valamelyikében kívánják megvalósítani, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A beruházás megvalósítási helye szerinti település munkaerő-piaci helyzetének értékelése 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendeletben 2. számú melléklet "D" oszlopa alapján jelentős munkanélküliséggel sújtott településen kerül megvalósításra, 1 pont adható, egyéb esetben 0 pont.	A „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozat szerinti kategóriák 0-1 pont Amennyiben a fejlesztés a „Felzárkózó települések” és a gazdaságélénkítő program folytatásáról szóló 1186/2020. (IV. 28.) Korm. Határozattal érintett mellékletekben szereplő településen valósul meg, 1 pont adható, egyebekben 0.	Összesen:
1.	Bucsa	0	1	1	0	0	2
2.	Füzesgyarmat	0	0	1	0	0	1
3.	Kertészsziget	1	1	1	1	0	4
4.	Körösladány	0	0	1	0	0	1
5.	Körösújfalú	1	1	1	0	0	3
6.	Szeghalom	0	0	1	0	0	1
7.	Vésztő	1	0	1	0	1	3

5.3. Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód

A kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód esetében a településdifferenciálás és projektkiválasztás irreleváns.

6. A TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUM RENDSZER SZÜKSÉGESSÉGE ÉS KAPCSOLATA AZ ITP 2021-27 DOKUMENTUMMAL

6.1. Békés Megye döntéshozatali rendszerének bemutatása

Az alábbiakban a döntéshozatali rendszer aktuális szabályozási kereteit mutatjuk be, ezek a későbbiekben változtatás tárgyát képezhetik.

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 22/2020. (II. 20.) önkormányzati határozattal fogadta el a Békés Megyei Önkormányzati Hivatal Ügyrendjét (továbbiakban: Ügyrend). A Hivatal feladatait az alábbi belső szervezeti tagozódásban látja el:

a) Titkársági és Jogi Osztály,

Közreműködik az önkormányzat működését elősegítő Európai Unió pályázatokban, illetve a Területfejlesztési és Területrendezési Osztállyal közösen a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014 (XI.5.) Korm. rendeletben foglalt megyei önkormányzatra háruló feladatokban.

A Titkársági és Jogi Osztály a jogszabályi megfeleléséért felelős.

b) Területfejlesztési és Területrendezési Osztály

A döntéshez szükséges dokumentumok szakmai előkészítéséért felelős Osztály.

A Békés Megye Önkormányzatának Közgyűlés 10/2014. (XII.2.) önkormányzati rendeletével fogadta el a Békés Megyei Önkormányzat és Szervei Szervezeti és Működési Szabályzatát. Az ebben foglaltak szerint:

3. § (1) bekezdése értelmében az Önkormányzat az Mötv-ben előírt feladatok - területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési és koordinációs- mellett további, ágazati jogszabályokban megfogalmazott feladatokat lát el.

4. § (1) A megyei közgyűlés minősített többséggel egyes - átruházható - hatáskörei gyakorlását elnökére, bizottságaira és a jegyzőre ruházhatja. Az átruházott hatáskörök gyakorlása tovább nem ruházható.

A Közgyűlés mellett működő Területfejlesztési Bizottság:

1.) A Közbeszerzési és tervpályázati eljárásokban gyakorolja a megyei közgyűlés jogait és kötelezettségeit.

2.) Mint területi szereplő a 2014-2020 programozási időszakban ellátja az európai uniós forrásokból származó támogatások felhasználásával összefüggő, jogszabályon alapuló feladat- és hatásköröket. Ellátja a 2014-2020 közötti időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeltben a területi szereplő számára kijelölt feladatokkal meghatározott megyei Integrált Területi Program végrehajtásával kapcsolatos előkészítő, véleményező, javaslattevő és döntéshozatali feladatokat.

3.) A megyei önkormányzat a 2) pontban meghatározott feladatköréit – a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program és egyéb operatív programok keretében megjelenő felhívások tartalma szerint – a hivatal útján is elláthatja.

A fentiekben túl fontos ismételtlen rögzíteni, hogy az önkormányzat szervezeti keretei között jelenleg a „Területfejlesztési és Területrendezési Osztály”, és ezen belül az elkülönülten működő „Projektmenedzsmenti csoport”, illetve „Területfejlesztési Csoport” látja el a tervezéshez valamint döntés előkészítéshez kapcsolódó feladatokat oly módon, hogy előbbi kiemelten a program lebonyolításra, és az ezzel kapcsolatos monitoring tevékenységre fókuszál, míg utóbbi elsődleges feladatköre az előkészítési munkák koordinálása. A Békés Megyei Önkormányzatban belül fenti szervezeti struktúra a jövőben is fennmarad, a feladatok szervezése, a hatáskörök definiálása ugyanakkor az aktuális feladatoknak, kihívásoknak megfelelően folyamatosan változhat, alakulhat.

A 2014-2020-as fejlesztési periódusban az Európai Unió programok előkészítése és lebonyolítása terén a Békés Megyei Önkormányzat szakemberei komoly szakmai tapasztalatra tettek szert. A Békés Megyei Önkormányzati Hivatal jelenleg összesen 36 fő alkalmazotti létszámmal működik, ebből 31 fő felsőfokú végzettséggel (diplomával) rendelkezik. Közülük közvetlenül 16 fő foglalkozik projektekkal (projektmenedzserként, pénzügyi vezetőként, ill. asszisztenciaként).

A döntés előkészítéshez, a döntéshozás működési rendjéhez és a program megvalósításhoz kapcsolódó folyamatok pontos szabályozása a későbbiekben, a vonatkozó rendeletek ismeretében történhet meg.

6.2. A Területi Kiválasztási Kritériumrendszer

A TOP Plusz keretében támogatható projektek – a korábbi időszakhoz hasonlóan – az Irányító Hatóság és a területi szereplők által kialakított kiválasztási szempontrendszer mentén kerülnek értékelésre. Ennek értelmében tehát az Irányító Hatóság határozza meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján a projektek meghatározott minimumot elérve teljesítik a támogathatóság szakmai színvonalát. Emellett a projektek a területi szereplők által, a megye szempontjából fontos kiválasztási kritériumok mentén is vizsgálatra kerülnek, így alakul ki az a projektkör, amelyek támogatásra javasolhatók.

Az Irányító Hatóság elsősorban az alábbi kritériumok mentén vizsgálja a támogatási kérelmeket:

1213. táblázat: Az Irányító Hatóság által érvényesített kiválasztási kritériumok

	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
1.	Illeszkedés a TOP Plusz céljaihoz	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja
2.	Szakmai indokoltság, megalapozottság	A kiválasztási kritérium legfőbb funkciója a beavatkozás indokoltságának vizsgálata. Ehhez a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy kellő kidolgozottságú helyzetelemzés, igényfelmérés értékelése szükséges. A legtöbb felhívás esetében lehetőség van a részletes projektterv támogatási döntés utáni kidolgozására, azonban a benyújtott információknak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az indokoltság, szükségesség vizsgálható legyen. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz és egyéb szakmai mutatókhoz való hozzájárulása. A megalapozottság keretében vizsgálhatóak a felhívások egyedi, alapvető

		szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelések.
3.	Fenntarthatóság, horizontális szempontok	A fenntarthatóság kiválasztás kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, társadalmi és pénzügyi dimenziókra is. A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalások, nyilatkozatok. Ennek keretében a kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát is vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
4.	Költségvetés	A kiválasztási kritérium egyrészt vizsgálja a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfelelést (amennyiben releváns), valamint az általános és szakmai belső arányok betartását. Továbbá ezen fő szempont alatt kerül vizsgálatra, hogy az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), ill. az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek.

A megye specifikus területi kiválasztási kritériumrendszer összeállítása során törekedtünk arra, hogy a szempontok a területfejlesztési koncepcióból vagy a területfejlesztési programból levezethetők legyenek.

Békés Megye Területfejlesztési Koncepciója és Békés Megye Területfejlesztési Programja rögzítik a megye hosszabb távú, illetve a 2021-2027-es időszakra vonatkozó célkitűzéseit. Ezek alapvetően a térség népességmegtartó erejének javítását, a térségi felzárkóztatást, továbbá a gazdaság dinamizálását kezelik kiemelt szempontként oly módon, hogy a célok elérését szolgáló fejlesztések megfeleljenek a környezeti fenntarthatóság, a társadalmi szolidaritás elveinek. Jelen dokumentum 1.1 alfejezetében részletesen bemutatott célrendszerhez a fent leírtak alapján a következő területi kiválasztási kritériumrendszert rendeljük.

1314. táblázat: Békés Megye Területi Kiválasztási Kritériumrendszere

	Kritérium megnevezése	Kritérium tartalma	Kiválasztás indoka
1.	Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek olyan megoldásokkal próbálják a települési / térségi szükségleteket kielégíteni, amelyeknek a környezeti hatása elhanyagolható.	A fejlesztés hosszabb távon hozzájárul a klímaváltozás negatív hatásainak csökkentéséhez, adott esetben támogatja a körforgásos gazdaság feltételeinek kialakítását.
2.	A digitális átállást elősegítő projektek előnyben részesítése	A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek digitális, és okos technológiák innovációs célú kiaknázását tartalmazzák.	A fejlesztés által alkalmazott modern, okos technológiák hozzájárulnak a lakosság digitális tartalmakhoz való hozzáférésehez, a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítéséhez és a helyi közösségek megerősítéséhez.
3.	Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez	A kritérium bevezetése az adott földrajzi területen belüli bárminemű egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.	A fejlesztés hosszabb távon hozzájárul a járási, illetve megyei perifériák felzárkóztatásához, a területi egyenlőtlenségek felszámolásához.
4.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.	A fejlesztés elősegíti a gazdaság dinamizálását, kedvező feltételeket teremt a helyi vállalkozások versenyképességének javításához, adott esetben hozzájárul a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok erősítéséhez.

1415. táblázat: A megyei TKR kritériumok kapcsolódása az ITP-hez: Békés megye

TKR Kritérium megnevezése (megyei)	1.1. Helyi gazdaságfejlesztés			1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások			2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások	
	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális-célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiatérfösszegek	3.1.2 Szociális-célú városrehabilitáció	3.1.3 Egyéb (közösségfejlesztés; sport, stb)	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
Klíma-semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	x	x	x	x	x	x	x			x	x
A digitális áttállást elősegítő projektek előnyben részesítése	x		x	x			x			x	x
Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x

TKR Kritérium megnevezése (megyei)	TOP Plusz												
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés				1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások			2.1 Klimabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások			
	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.1.2.4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1.1.4 Aktivitizmus fejlesztése	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA)	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelési és ifjúsági infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.4 Közművelődési infrastruktúra fejlesztése
Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X
A digitális átállást elősegítő projektek előnyben részesítése	X		X		X			X			X	X	X
Hozzájárulás belső területi kegyenlőtudéshez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	

TKR Kritérium megnevezése (megyei)	TOP Plusz												
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés				1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások			2.1 Klimabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások			
	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.1.2.4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1.1.4 Aktivitizmus fejlesztése	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, megújulóenergiahasználat	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelési és ifjúsági infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.4 Közművelődési infrastruktúra fejlesztése
Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X
A digitális átállást elősegítő projektek előnyben részesítése	X		X		X			X			X	X	X
Hozzájárulás belső területi kegyenlőtudéshez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	

A fenti táblázatban pirossal jelöltük a TKR kritériumokat azon felhívások esetében, ahol a végleges dokumentum még nem jelent meg, illetve nem pályázható.

7. Az ITP 2021-27 MONITORINGJA ÉS INDIKÁTORVÁLLALÁSA

Az ITP 2021-27-hez kapcsolódó monitoring tevékenység esetében elsődleges szempont a TOP Plusz indikátorokhoz történő igazodás. Ennek elsődleges oka, hogy az ITP 2021-27 ugyan a megyei területfejlesztési program tartalmának megfelelően prioritizálja a fejlesztési szükségleteket, de azt a TOP Plusz prioritás struktúra szerint rendszerezve mutatja be. Ennél is fontosabb szempont, hogy az ITP 2021-27 csak és kizárólag a TOP Plusz által biztosított forráskeretek felhasználását kezeli és ezzel a monitoring is ennek a keretnek a felhasználási eredményességét méri.

A TOP Pluszban tett eredményességi indikátorvállalások és az alkalmazott forrásallokáció alapján a területi szereplő megyéknek folyamatosan szükséges nyomon követni a forrás meghirdetését és felhasználását, amelyhez kapcsolódó táblázatok a későbbiekben kerülnek kidolgozásra.

Az „Útmutató a megyék integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2021-2027” című módszertani dokumentum 2.4 alfejezetében leírtakkal összhangban Békés megye integrált területi programja a TOP Plusz valamennyi prioritási tengelye esetében meghatároz teljesítendő

kimeneti indikátorokat és azok elvárt célértékét. Az indikátor értékek meghatározása során szem előtt tartottuk, hogy az ITP 2021-27-et a TOP Plusz támogatható tevékenységeit lefedően kell összeállítani, azaz valamennyi, a TOP Pluszban megjelenő téma területre vonatkozóan szükséges a megye területére felhívásokat – ennek megfelelően pedig szakmailag megalapozott indikátorvállalásokat – tervezni.

Az indikátor célértékek meghatározása előtt több körben egyeztetünk az Irányító Hatósággal is, több alkalommal jelezve az indikátortervezéssel kapcsolatos szakmai, módszertani problémákat. A kapott információk alapján a jelen ITP tervezet készítésének időpontjában látható, hogy az indikátor célértékek véglegesítése nem lehetséges, több esetben módszertani akadálya van a mutató értelmezésének, a kapcsolódó megyei célérték meghatározásának. Ahol tehát lehetséges, az indikátorok előzetes, az előbb leírtak miatt **csupán tervnek minősíthető értékeit** az alábbi táblázatban rögzítjük.

1516. táblázat: Békés Megye Integrált Területi Programja 2021-2027 indikátor célérték vállalásai

TOP Plusz prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegység	TOP Plusz célérték (2027)	IH által javasolt célérték (2027)
1. Versenyképes megye	RCO01 - Támogatott vállalkozások (mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások szerinti bontásban)	db	944,00	49,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (4-5 számjegyű utak)	km	442,41	26,20
	RCO77 - Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	db	329,00	11,00
	RCO 26 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra (ha)	ha	65,20	5,17
	RCR 35 - Árvízvédelmi intézkedések előnyeiből részesülő lakosság (fő)	fő	168 968,00	7 006,00
	RCO58 - Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km)	km	669,72	41,00
	RCO65 - Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (személyek)	fő	540,00	108,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (Belterületi utak)	km	290,69	70,58
	RCO74 - Az integrált területfejlesztési stratégiák projektjei által érintett lakosság (fő)	fő	Később kerül	

			célérték megadásra	
	RCO75 - Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák (db)	db	Később kerül célérték megadásra	
	Eredményt keresünk még. Várhatóan: RCR52 - Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha)		Később kerül célérték megadásra	
2. Klímabarát megye	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év)	CO2t/év	25 056,26	1 554,00
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2)	m2	274 739,68	17 041,24
	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év) (fenntartható városfejlesztés)	CO2t/év	14 330,27	888,84
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2) (fenntartható városfejlesztés)	m2	157 130,16	9 746,03
3. Gondoskodó megye	Munkanélküli és inaktív résztvevők CO01 + CO03 - (kb. a <i>korábbi PO25</i>) TOTAL NUMBER OF PARTICIPANTS indikátor része	fő	54 686,00	877,45
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (szociális városrehabilitáció)	fő	61 254,00	5 400,00
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (egyéb ESZA projektek)	fő	1 501 456,00	21 000,00
	OP specifikus kimeneti: Megvalósított programok száma tagállami kimeneti indikátort javasoljuk.	fő	Később kerül célérték megadásra	
	RCO66 - Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási	db	5 480,00	140,00

	létesítmények férőhely kapacitása (személyek)			
	RCO67 - Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	14 683,00	207,00
	<i>Az alkalmazott indikátor és célérték módszertan egyeztetés alatt áll, később kerülnek megadásra további indikátorok.(RCR73 vagy RCO69 lesz.)</i>		Később kerül célérték megadásra	

8. Az ITP 2021-27 ÜTEMEZÉSE

1617. táblázat: Békés Megye Integrált Területi Program 2021-2027 forrás ütemezése

Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső összeg	2021				2022				2023			
			1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	3,020			2,114		0,404		0,200		0,302			
	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	8,793			6,113		0,947		0,800		0,873			
	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3,048			2,134		0,310		0,300		0,305			
	1.2.1 Élhető települések	14,258			9,981		3,852		0,426					
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1,591					1,591							
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	7,445			4,445		3,000							
	1.3 Fenntartható városfejlesztés (1.3.1 és 1.3.2 felhívások)	13,778			12,248				1,530					
	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	5,576			3,968				5,448		0,660			
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	2.1.2 Fenntartható városfejlesztés (energetika)	2,094			1,094				1,000					
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	3.1.1 Megyei paktumok	5,458			5,458									
	3.1.2 Szociális városrehabilitáció (ESZA+)	3,135			2,135				1,000					
	3.1.3 Egyéb (közösségfejlesztéssporttervezetek)	2,050			1,050				1,000					
	3.2.1 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+)	3,997			1,997				1,000		1,000			
	3.3.1 Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3,353			2,353				1,000					
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	5,140			3,598				1,028		0,514			
	3.3.3 Fenntartható városfejlesztés (bölcsőde, óvoda, köznevelés, egészségügyi alap- és szakrendelés, szociális szolgáltatás)	3,719			3,719									
		86,395	0,000	0,000	62,342	0,000	10,103	0,000	10,399	0,000	3,552	0,000	0,000	0,000

Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső összeg (forint)	2021				2022				2023			
			1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	3 020 177 231			2 114 124 061,00 Ft		404 035 446,00 Ft		200 000 000,00 Ft		302 017 723,14 Ft			
	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	11 310 379 362			6 112 940 400,00 Ft		946 554 400,00 Ft		3 377 607 362,00 Ft		873 277 200,00 Ft			
	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3 048 091 266			2 133 663 886,52 Ft		309 618 253,00 Ft		300 000 000,00 Ft		304 809 126,65 Ft			
	1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	3 247 785 276							3 247 785 276,00 Ft					
	1.2.1 Élhető települések	14 258 289 091			9 980 802 364,00 Ft		3 851 486 727,00 Ft		426 000 000,00 Ft					
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1 590 983 736					1 590 983 736,23 Ft							
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	7 444 778 947			4 445 000 000,00 Ft		3 000 000 000,00 Ft							
	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	160 000 000			160 000 000,00 Ft									
	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)	13 617 686 267			12 087 686 267,00 Ft				1 530 000 000,00 Ft					
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	7 773 494 921			5 441 446 445,00 Ft				1 554 698 984,00 Ft		777 349 492,00 Ft			
	2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	2 474 112 441			1 286 538 469,00 Ft				1 187 573 972,00 Ft					
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	4 248 650 956			4 248 650 956,00 Ft									
	3.1.2 Szociális célú várorehabilitáció (ESZA+)	3 135 315 436			2 135 315 436,20 Ft				1 000 000 000,00 Ft					
	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	1 649 595 158							849 595 158,00 Ft		800 000 000,00 Ft			
	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	2 432 438 450							1 932 438 450,00 Ft		500 000 000,00 Ft			
	3.3.1 Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	2 302 455 357			2 302 455 357,00 Ft									
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	5 139 970 425			3 597 979 297,46 Ft				1 027 994 084,99 Ft		513 997 042,49 Ft			
	3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra	3 719 210 183			3 719 000 000,00 Ft									
	3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	4 224 585 495							4 224 585 495,00 Ft					

„Békés Megye Integrált Területi Programja 2021-2027” forrás allokációját és -ütemezését önálló excel mellékletben is csatoljuk.

MELLÉKLETEK

Területi Kiválasztási Rendszer összefoglaló táblázata

Jelen dokumentum 9. számú táblázata. (3. sz. word melléklet)

Excel mellékletek (ITP tervezési sablon Excel mellékletei):

Megyei ITP forrásallokációs tábla és megyei ITP projektek ütemezése (Külön, 1. sz. excel melléklet)

Megyei ITP eredmény és kimeneti mutatók (Jelen dokumentum 10. számú táblázata, valamint 2. sz. excel melléklet)

Terület Kiválasztási Kritérium Rendszer

Békés megye

Békés megye a(z) ... **Korm. határozat** alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához az alábbi saját **Területi Kiválasztási Rendszer** kritériumokat kívánja figyelembe venni és elfogadásra előterjeszteni a Monitoring Bizottság felé.

A Békés megye által választott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
1.	Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése	A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek olyan megoldásokkal próbálják a települési / térségi szükségleteket kielégíteni, amelyeknek a környezeti hatása elhanyagolható.
2.	A digitális átállást elősegítő projektek előnyben részesítése	A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek digitális technológiák innovációs célú kiaknázását tartalmazzák.
3.	Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez	A kritérium bevezetése az adott földrajzi területen belüli bármilyen egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.
4.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.

Dátum:, 2021.....

megyei közgyűlés elnöke

Megye: Békés						
Megyei keretösszeg összesen (Ft) (Egyeznie kell G6 cella adatával):	94 798 000 000					
Alapadattábla (Nem módosítható)						
	1. prioritás keretösszege (Ft)	2. prioritás keretösszege (Ft)	3. prioritás keretösszege (Ft)	Megyei ERFA összesen (Ft)	Megyei ESZA összesen (Ft)	Megyei összesen (Ft)
Békés megye	57 698 171 178	10 247 607 362	26 852 221 460	83 332 000 000	11 466 000 000	94 798 000 000

Tervezési tábla																
Prioritás	Prioritás keretösszege (Ft)	Intézkedés	Intézkedés forráskerete (Ft)	Felhívás	Felhívás/Tématerület forráskerete (Ft)	Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód keretösszege (Ft)	Békási járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód II. keretösszege (Ft)	Gyomaendrőd járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód III. keretösszege (Ft)	Mezőkovácsházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód IV. keretösszege (Ft)	Óroszházi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód V. keretösszege (Ft)	Sarkadi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VI. keretösszege (Ft)	Szarvasi járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VII. keretösszege (Ft)	Szeged járás földrajzi célterület forrásfelhasználási mód VIII. keretösszege (Ft)	Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód IX. keretösszege (Ft)	Fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése forrásfelhasználási mód X. keretösszege (Ft)	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (Ft) (Meg kell egyeznie az "F" oszlop adataival)
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	57 698 171 178	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	20 626 433 136	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	3 020 177 231		450 764 004	289 770 602	598 860 991	626 200 878	354 560 468	335 791 960	364 228 329	-		3 020 177 231
				1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	11 310 379 362		-	-	-	-	-	-	-	-	11 310 379 362	11 310 379 362
				1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3 048 091 266		454 930 197	292 448 811	604 395 973	631 988 550	357 837 498	338 895 523	367 594 715	-		3 048 091 266
				1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	3 247 785 276		-	-	-	-	-	-	-	-	3 247 785 276	3 247 785 276
				1.1 Összesen	20 626 433 136		905 694 201	582 219 412	1 203 256 964	1 258 189 428	712 397 966	674 687 483	731 823 044	11 310 379 362	3 247 785 276	20 626 433 136
		1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	23 294 051 775	1.2.1 Előzető települések	14 258 289 091		2 128 061 694	1 368 010 117	2 827 229 158	2 956 301 061	1 673 883 769	1 585 277 446	1 719 525 847	-		14 258 289 091
				Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése	2 844 203 722		424 499 809	272 886 841	563 967 783	589 714 686	333 901 664	316 226 721	343 006 218	-		2 844 203 722
				Csapadékvíz	2 802 274 429		418 241 826	268 863 939	555 653 762	581 021 104	328 979 280	311 564 902	337 940 615	-		2 802 274 429
				Kerékpárút	3 973 965 233		593 117 669	381 281 696	787 984 470	823 958 440	466 532 545	441 836 844	479 253 569	-		3 973 965 233
				1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1 590 983 736		237 455 667	152 646 775	315 470 922	329 873 162	186 777 098	176 890 132	191 869 981	-		1 590 983 736
				1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	7 444 778 947		1 111 139 548	714 288 569	1 476 200 684	1 543 593 888	873 996 492	827 731 860	897 827 905	-		7 444 778 947
				1.2 Összesen:	23 294 051 775		3 476 656 910	2 234 945 461	4 618 900 765	4 829 768 111	2 734 657 359	2 589 899 437	2 809 223 733	-		23 294 051 775
			1.3 Fenntartható városfejlesztés	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiai támogatása	160 000 000	160 000 000										160 000 000
				1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)	13 617 686 267	13 617 686 267										13 617 686 267
				1.3 Összesen	13 777 686 267	13 777 686 267										13 777 686 267
				2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	7 773 494 921		1 196 234 519	922 568 696	1 017 978 275	1 792 059 547	602 702 228	950 798 442	849 136 214	442 017 000		7 773 494 921
2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	10 247 607 362	2.1 Klímabarát megye	10 247 607 362	2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	2 474 112 441	2 474 112 441										2 474 112 441
				2.1 Összesen	10 247 607 362	2 474 112 441	1 196 234 519	922 568 696	1 017 978 275	1 792 059 547	602 702 228	950 798 442	849 136 214	442 017 000		10 247 607 362
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	26 852 221 460	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	9 033 561 550	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	4 248 650 956		-	-	-	-	-	-	-	4 248 650 956		4 248 650 956
				3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	3 135 315 436		467 948 478	300 817 525	621 691 366	650 073 532	368 077 375	348 593 356	378 113 804	-		3 135 315 436
				3.1.3 Helyi humán fejlesztések	1 649 595 158		128 081 536	72 131 874	179 549 337	189 050 703	94 648 145	88 125 569	98 007 994	800 000 000		1 649 595 158
				3.1 Összesen	9 033 561 550		596 030 014	372 949 399	801 240 703	839 124 235	462 725 520	436 718 925	476 121 798	5 048 650 956		9 033 561 550
				3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	2 432 438 450	2 432 438 450										2 432 438 450
		3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	2 432 438 450	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	2 432 438 450	2 432 438 450										2 432 438 450
				3.2 Összesen	2 432 438 450	2 432 438 450										2 432 438 450
			3.3 Helyi és térségi szolgáltatások (ERFA)	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	2 302 455 357		343 643 408	220 908 848	456 546 285	477 389 059	270 301 901	255 993 585	277 672 270	-		2 302 455 357
				Bölcsődei fejlesztés	802 455 357		119 767 140	76 991 499	159 116 228	166 380 385	94 206 043	89 219 286	96 774 776	-		802 455 357
				Óvodai fejlesztés	1 500 000 000		223 876 267	143 917 350	297 430 057	311 008 674	176 095 858	166 774 299	180 897 494	-		1 500 000 000
				3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	5 139 970 425		767 144 929	493 153 947	1 019 187 798	1 065 716 926	603 418 335	571 476 643	619 871 847	-		5 139 970 425
				Egészségügyi alap- és szakrendelés	2 423 905 419		361 769 932	232 561 362	480 628 218	502 570 408	284 559 803	269 496 751	292 318 944	-		2 423 905 419
				Szociális alapszolgáltatás	2 716 065 006		405 374 997	260 592 585	538 559 580	563 146 518	318 858 532	301 979 892	327 552 903	-		2 716 065 006
				3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra	3 719 210 183	3 719 210 183										3 719 210 183
				3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	4 224 585 495		-	-	-	-	-	-	-	4 224 585 495	-	4 224 585 495
				3.3 Összesen:	15 386 221 460	3 719 210 183	1 110 788 336	714 062 795	1 475 734 083	1 543 105 985	873 720 237	827 470 228	897 544 117	4 224 585 495		15 386 221 460